

גליון
באר
הברכה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

נשא

מכון
באר
האמונה

גליון באר הפרשה

להערות והארות,
וכן לכל עניין אחר
ניתן לפנות:
לטלפון 718.484.8136

או לאימיל:
Mail@BeerHaparsha.com

מדי שבוע בשבוע בדוא"ל בחינם

הירשמו היום!

לשון הקודש

באר הפרשה
mail@beerhaparsha.com

אידיש

דער פרשה קוואל
mail@derparshakval.com

אנגלית

Torah Wellsprings
mail@torahwellsprings.com

ספרדית

Manantiales de la Torá
info@manantialesdelatorah.com

צרפתית

Au Puits de La Paracha
info@aupuitsdelaparacha.com

איטלקית

Le Sorgenti della Torah
info@lesorgentidellatorah.com

רוסית

Колодец Торы
info@kolodetztory.com

מכון **ארה"ב:**
Mechon Beer Emunah
1630 50th St, Brooklyn NY 11204
718.484.8136

בארה"ק:
מכון באר האמונה
רח' דובב מישרים 4/2
עיה"ק ירושלים תובב"א
025 688 040

יו"ל ע"י מכון באר אמונה
כל הזכויות שמורות להמכון © 2024

העתקה או הדפסה של הגליון בכל פרמוט שהוא כדי להרויח או לפרסם עסק וכדו' ללא אישור בכתב ממכון באר האמונה הינו נגד החלכה והחוק הבינלאומי

פרשת נשא

לעבוד ולמשא - כל הייסורים וכל תנאי החיים הם להביא את האדם לטובתו ולתכליתו
 בפרשתן (ד כד), 'ואת עבודת משפחות הגרשוני לעבוד ולמשא', ביאר בזה הרה"ק ה'דברי שלום' מקוידנינו זי"ע, שבא הכתוב לרמוז לכל 'משפחות הגרשוני' - אלו שמרגישים כי 'גרשו' אותם ח"ו, כי הם עוברים מסבת ייסורים - צרות רבות ורעות, עד שנדמה להם במר ליבם שהקב"ה מגרש אותם ח"ו, זאת עבודתם, לעבוד את הקב"ה על ידי ולמשא - שישאו ויקבלו עליהם באמונה תמימה וטהורה ובשמחה" את כל העובר עליהם. והיינו משום שחלילה לומר שאבינו אב הרחמן 'מגרש' יהודי... אלא כל הייסורים המה רק

א. וכמו שרמזו במה שתרגם 'אונקלוס' בלשון הכתוב בריש חומש הפקודים (א ב) 'שאו את ראש' - 'קבילו ית חשפן', ורמז יש בדבר, אין אנו יודעים 'חשבונות שמים', על כן בכל צרה שלא תבוא שאו את ראש, אל 'תורידו את הראש' בפנים כבושות בקרקע ואל תשקעו בבוץ העצבות ח"ו אלא הרימו את ראשכם על ידי 'קבילו ית חושבן' - שתקבלו חשבונות שמים באהבה ובשמחה...

ב. מעשה בבחור מבוגר שמזה זמן רב הגיע לעונת השידוכין ו'פשפש ולא מצא'... פעם אחת נכנס אל רבו להתאונן על מצבו, ובתוך הדברים אמר בשברון לבו, כי נראה לו שהשי"ת שכח ממנו (ח"ו), נענה לו הרבי, חלילה מלומר כן, הרבש"ע אינו עוזב ומזניח אף אחד, ותמיד מחשבתו נתונה על כל אחד ואחד, אלא מאי לכל יהודי יש את ה'מסלול' והדרך שלו... ורצה הרבי לחזק את רוחו על כן אמר לו הבה נצא החוצה לטייל בחוצות, בדרכם עברו בסמוך ל'מושב זקנים', נכנס לשם הרבי כשהבחור מלווה אותו, הבחור שתמה לפני הרבי מה לנו ולמושב זקנים זה... אמר לו הרבי כדאי לנו להיכנס פנימה, אולי נפגוש בזקן שעוד ראה את הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע או את הבעש"ט הק' זי"ע ונשמע ממנו עובדין קדישין מ'כלי ראשון'... התפלא הבחור ואמר לרבי, הרי מזמן הבעש"ט ועד עתה עברו כבר יותר ממאתיים חמישים שנה, והיאך חושב הרבי שיש עוד זקן ש'נשאר לפליטה' והאריך ימים כל כך, נענה לו הרבי, אפשר בכל זאת זקן אחד 'נשכח' כאן בעולם הזה, או שמא 'נשאר בטעות'... בעל כרחך ש'אין שכחה לפני כסא כבודך' והכל בחשבון, וכמו שברור לך כשמש בצהריים שאין ברייה שנשארת בעולם לנצח מתוך 'שכחה' כך תבין היטב שגם אותם שעדיין בחיים לא שייך שהם י'שכחו ח"ו מהבורא כל עולמים...

ואדרבה, דייקא באותם זמנים שנראה כאילו הקב"ה עזב אותו, שכח ממנו ואף מגרש אותו - הרי באמת אז הקב"ה קרוב אליו ביותר בתוספת אהבה וחיבה יתירה. וכמו שפירשו במקרא האמור בריש פרשתן (ד כב) 'נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם' - רומם את ראשם של אלו הנדמה להם כי הם בכלל 'בני גרשון' ונראה להם כי מצבם בכי רע, וח"ו נדמה להם כי חשך עולמם בעדם - על ידי שיתבוננו ב'בית אבותם', הלוא הוא אביך קנר, וכדכתיב (דברים יד א) 'בנים אתם לה' אלוקיכם', והיינו שאב לנו בשמים אשר בידו כל היכולת, ואהבתו אלינו גדולה עד מאד כאהבת האב לבן, אהבה שאיננה פוסקת לעולם, אף אם לא נהג הבן כשורה. ובזה תתחזק רוחם של 'בני גרשון', ויהיה להם נשיאות ראש והרמת קרן - שהרי האב שיש לו עשרה בנים ואחד מהם חולה ל"ע, הרי כל 'ראשו ורובו' של האב נתונים לאותו הבן החולה והחלש, אף אנו נאמר לדור חלש כזה ברוח ובגשם - כביכול כל מעייניו של הקב"ה נתונים עלינו...

וכאותו מעשה שהיה אצל הרה"ק מרוז"ן זי"ע, אשר אחד מחסידיו בא לפניו והזכיר עצמו אודות איזה צרה צרורה שבאה עליו, וביקש שיאציל עליו הרבי מברכות קדשו שיצא מצרה לרווחה ומאפילה לאורה, ואכן, הרה"ק בירכו בכל לב, אך הלה לא נושע, וכך היה כמה וכמה פעמים... עד שפעם אחת נענה היהודי במר נפשו, כנראה ש'שכח' ממני הקב"ה (ח"ו).

נענה לו הרה"ק ואמר, הנה כתיב (להלן כד ג-ד) 'נאום הגבר שתום העין נאום שומע אמרי קל אשר מחזה ש-ד-י יחזה נופל וגלוי עיניו', וביאר, כי ד' מדרגות יש בשמות האדם - אדם, אנוש, גבר, איש. החשוב שבכולם אדם

והקב"ה בחכמתו העליונה מסבב כל הסיבות להמציא לאדם את הנצרך לו בכדי שיוכל למלאות שליחותו ולתקן את נפשו, וכל מה שעובר עליו במשך שנות חייו נועד לצורך זה, כי רק על ידם יוכל באמת לעשות את המוטל עליו. וכגון, 'ראובן' תכליתו בעולמו להיות בעל צדקה וחסד, ובכדי שאבן יוכל לעשות זאת - מספקים לו מן השמים עשירות לרוב, וכן כל כיוצא בזה, וממילא אל יתלונן האדם על הקשיים שעוברים עליו, כי אלמלא הם לא היה יכול למלא את תפקידו, ורק הקב"ה ה'יודע תעלומות' הוא יודע מה הם 'צרכיו'

למזבת האדם למען הביא עליו את הברכה אשר דיבר עליו ה'.

וכך ביאר הרה"ק הדברי שמואל זי"ע בלשון הפסוק (ד כו) 'ואת כל אשר יעשה להם ועבדו, שבא הכתוב ללמד שבכל מצב שלא יהיה, את אשר יעשה להם, אם לטובה ואם ח"ו להיפך, אזי תמיד ועבדו.'

ויתבאר ביותר ביסוד הדברים שנתבאר בעניין ה'דגלים' (בפרשת במדבר) כי כל אחד ואחד מישראל יש לו תפקיד ו'שליחות' מיוחדת שבעבורה ירד לעולם הזה,

(ילקוט חדש בריאת עולם והאדם, כז), לאידך, גבר היא דרגה נחותא. וזהו פירושו של מקרא נאום הגבר - מי שהוא בבחינת 'גבר' המורה על דרגא נחותא, הוא אומר שתום העין שהקב"ה העלים עיניו ממנו, אבל נאום שומע אמרי א-ל אשר מחזה ש-ד-י יחזה - אדם אשר רואה ומתבונן בדרכי מעלה יודע אל נכון שככל שהוא נופל ומצבו נואש, בעת ההיא הקב"ה גלוי עיניים אליו יותר מבכל עת, כי בזמנים אלו לא די שאין השי"ת מסתתר ממנו אלא עוד מוסיף להשיג עליו בהשגחה יתירה בחסד וברחמים.

כלל הדברים, כאותם דברי חיזוק צרי ומרפא שכתב הרה"ק ה'אהבת שלום' זי"ע על הפסוק (שמות ג ז) שנאמר בתחילת התגלות האלוקים למשה רבינו בהר חורב 'ראה ראיתי את עני עמי אשר במצרים ואת צעקתם שמעתי מפני נוגשיו כי ידעתי את מכאוביו, וז"ל, פירוש ידעתי הוא לשון התחברות, ע"ד הכתוב (בראשית ד כה) 'וידע אדם, שהקב"ה השתתף והתחבר בצרתן של ישראל, וזהו בעצמו ישועה גדולה, כי נודע כשאדם משתתף בצער חברו זהו בעצמו ישועה לחברו, וק"ו וב"ב של ק"ו כשהקב"ה משתתף בצרתן של ישראל שזהו בעצמו ישועה גדולה. עכ"ל. ג. סיפר הגה"צ ה'מנחת יצחק' זצ"ל גאב"ד ה'עדה החרדית' בעיה"ק ירושלים מהקורות עמו בשנות המלחמה (קונטרס 'פרסומי ניסא', בסוף שו"ת מנחת יצחק ח"א), שבשנת תש"ד שהה בעיר אראד שברומניה, והנה אחר השתדלויות רבות הצליח בן אחיו להשיג עבורו (ועוד קבוצת אנשים) טיקעט (כרטיס) להפליג באניה אשר עמדה להפליג מבוקארעסט (בוקרשט) לארץ ישראל, ובכך קיוו להינצל מציפורני הרשעים ימ"ש, וכן השקיעו מאמצים גדולים להשיג רכב משא אשר יובילם מאראד לבוקארעסט, כי הדרך עצמה היתה בחזקת סכנה גדולה, וב"ה הגיע הזמן אחר שהצליחו לסדר הכל ויצאו לדרכם, אך לבסוף, שוד ושבר... באמצע הדרך אירע תקלה ונתקלקל הרכב, ובעל כרחם היו אנוסים לצאת ממנו ולשהות בצידי הכביש במשך יום שלם, כשהם גלויים ונראים לשוטרים והחיילים שעברו על ידם, וממש ניסי ניסים אירעו להם שלא 'חרץ כלב לשונו'... והנה אחר כל העיכובים הרבים כשהגיעו למחוז חפצם בבוקארעסט נודע להם שלא המתינו עליהם, והספינה כבר יצאה לדרכה והיא כבר באמצע נסיעתה בלב ים... אי אפשר לתאר את גודל הצרה והעגמת נפש, כל המאמצים וכל הציפיות ירדו לטמיון בגלל קלקול ברכב...

אמנם, סופו של דבר נודע כי אותה אונייה ששמה 'מפקורא' עלתה על 'מוקש' שהטמינו הנאצים ימ"ש, וכל נוסעיה טבעו ונספו הי"ד, ואילו הם שאיחרו נותרו בארץ החיים... הרי לך שאותה תקלה שהיתה ממש צרה צרורה, הן הסכנה הגדולה כשעמדו על אם הדרך, וביותר הפסד ההפלה בספינה, היא היתה ממש שלוחא דרחמנא להצילם ממיתה, ומכאן נלמד לכל תקלה ולכל הפסד ונזק שאינם אלא טובה עצומה, 'ולטובתי נשברה רגל פרת'...

ד. ולסבר את האזון מחיי היום-יום, יש לך אוטובוס (באס) הנוסע בכביש (road) ובכל 'כברת דרך' הנו עומד מלכת, ונעצר ב'תחנה' (Bus Stop), ואנשים 'עולים ויורדים בו', לעומת זאת לפעמים תראה אוטובוס הנוסע 'חלק' בלי לעצור כלל, וכי תאמרו 'מה נשתנה', מדוע אוטובוס זה 'נגזר' עליו לעצור ושוב לעצור ואילו השני נוסע בלי שום מפריע... אכן המתבונן רואה שכתוב על האוטובוס הנוסע מעדנות 'לא בשירות'... ומעתה הקושיא בטלה מאיליה, כי אכן שניהם אוטובוסים כשרים וטובים, אלא שאחד מהם יש לו כעת 'תפקיד' - להוביל אנשים למחוז חפצם, על כן עליו לעצור ב'תחנה', ואילו השני אינו בתפקיד... מעתה אל יתמה האדם שמרגיש ש'עוצרים' אותו מן השמים, כי אין כאן 'מניעות' והפרעות למיניהם, אלא אדרבה הם חלק מהתפקיד והשליחות שלו, וכמו שנהג האוטובוס יודע

באר הפרשה - פרשת נשא

האמיתיים שלו, על כן בכל אשר יעשה להם - ועברו, להטיל שלום - זהירות בכבוד הבריות ומניעת צער מכל יחיד כי דייקא את אשר יעשה לו - דייקא זה יכול להביאו בפרשתן (ו יב), 'ויהי המקריב ביום הראשון', והנה לתיקונו השלם ולטובתו הגמורה. בהמשך הפרשה כינתה התורה לכל נשיא

שמקבל 'משכורת' על תפקידו להוליך אנשים ממקום למקום, ובגין כך עליו להיעצר ולעמוד מלכת בכל כמה רגעים... כך גם כל איש מישראל מקבל 'שכר' בעולם הבא על מילוי תפקידו...

ה. שאלו את הרה"ק רבי מיכל מזלאטשוב זי"ע אשר היה מדוכא בעניות נוראה כיצד הינו מברך בכל יום בשחרית 'שעשה לי כל צרכי' בעוד שאין לו אפילו לחם לאכול, השיב להם, הבורא ית"ש הוא היודע שהצורך הגדול שלי הוא 'עניות' כי רק עי"ז אוכל להגיע לשלמות תיקון נפשי, ולשם כך סיפק לי עניות במידה גדושה, על כן אודה לו ואברך אותו בכל לב ונפש שעשה לי כל צרכי והביא אותי לידי עוני...

וכך פירש אותו צדיק וקדוש בלשון הכתוב בפר' בחוקותי (ויקרא כז ח) 'ואם מך הוא מערכך', שהנה המאמין בהשי"ת הרי לעולם אינו מרגיש שחסר לו מאומה, כי יודע שכל מציאות חיו - מה שיש לו ומה שאין לו, הכל תכלית הטוב ביותר עבורו, וכמו שנאמר (תהילים לד יא) 'ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב', שהינם יודעים שלעולם אינם 'חסרים כל טוב', ועל כן זה האיש אשר מרגיש כי הינו מך הוא - שחסר לו בעולמו והוא דל ועני אין זה אלא מערכך - ממצבו ומדרגתו במצוות האמונה, שכפי 'ערכו' באמונה בחסרון שלמות אמונתו על כן נדמה לו שהוא מך... (הובא בתורת המגיד מזלאטשוב).

מעין הדברים אך בסגנון אחר כתב בספר 'עטרת צבי' (דרוש יא, נדפס בשנת תרס"א) בזה"ל, שמעתי מספרים כי פעם אחת בא אל הגאון רבינו מהר"ל מפראג ז"ל אחד מתלמידיו, וישאל ממנו שאלה, אשר לפי דעתו על פי הדין אסור לו לאמור ברכה אחת בברכת השחר, והיא הברכה שעשה לי כל צרכי, כי איך יוכל לברך לה' שנותן לו כל צרכיו אחרי כי הוא עני מדוכא הוא ר"ל ובביתו אין לחם ושמלה, ובניו הולכים יחפים ורעבים וערומים, והלא דובר שקרים לא יכון לנגד עיני ה' ואיך יברך על שקר. והשיב לו רבו כי יכול לברך את הברכה היא בלי ספק, יען כי עוד כוונה יש בהברכה היא שעשה לי - כל אשר עשה לי ה' את אשר הוא סובל עניות ודלות ויסורים ר"ל הכל כל צרכי - המה לצורך האדם ולטובתו, ואם היה יודע יתברך כי דרוש לך הון ועושר בטח היה נותן לך הון ועושר, ועתה כאשר נתן לך עניות ודלות בטח יודע ה' כי לצרכך הוא ולטובתך, עכ"ל.

על פי זה מוסיף שם (ה'עטרת צבי') לבאר בהא דאיתא ב'ירושלמי' (ברכות פ"ב ה"ד) 'אמר רבי מתניה אנא מחזק טיבו לראשי דכד הוה מטי מודים הוא כרע מגרמיה' - הנני מחזיק טובה לראשי שכאשר אני מגיע בתפילתי ל'מודים' הוא כרע מעצמו ומאליו, וכבר עמדו המפרשים לבאר עומק הכוונה בזה שנראה כחתום וסגור מה שייך לומר שראשו כורע מעצמו בלי כוונה, ואיזה 'טובה' ויישר כח מגיע לו על כך... אך על פי האמור יש לפרש, כי הנה יש מהמון העם אשר בעמדם לקראת ברכת מודים אנחנו לך על חיינו המסורים בידך ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובוקר וצהרים הטוב כי לא כלו רחמיך והמרחם כי לא תמו חסדיך המה 'עומדים' ואינם יכולים להמשיך בתפילתם, כי הם מרגישים שאינם יכולים להודות על כל הטוב והחסד מאחר שהינם מסובלים ביסורים וצרות רבות אופפים אותם, ועליהם להתבונן ולמצוא איזה 'חסד' וטובה בכדי שיוכלו להודות, אכן רבי מתניה השתבח בעצמו על תוקף אמונתו הטהורה אשר יודע הוא שכל אשר עושה עמו ה' זהו כל צרכיו, ואין לו טובה גדולה מהם, וממילא כשהגיע למודים כרע מעצמו מבלי שהיה צריך 'לחפש' אחר טובה, אלא הכיר את האמת בגודל החסדים והטובות אשר הקב"ה מפליא לעשות עם כל אחד ואחד בהעמידו לפניו את תנאי החיים שלו שהם 'צרכיו' האמיתיים. ואילו הרה"ק ה'שפתי צדיק' זי"ע (מקץ אות טו) מביא מעשה מעין זה, שפעם נענה 'בעל יסורים' גדול רח"ל לפני הרה"ק הרבי ר' בונם מפרשיסחא זי"ע, שהוא חושש שברכתו 'שעשה לי כל צרכי' אינה אלא ברכה לבטלה, שהרי אין לו כלום, וכפי הנראה היה צריך לומר 'שלא עשה לי כל צרכי'... נענה לו הרה"ק ואמר, ה'צורך' שלך הוא לקבל באהבה את כל הנהגת הבורא ית' עמך, ואכן עשה לך כל צרכיך, שהזמין לך כל העובר עליך בכדי שתגיע לתכליתך לקבל הנהגתו באהבה ובאמונה...

עוד נביא מה שסיפר הרב זיכערמאן שליט"א רב דקרית ספר שבשנים קודמות שימש כרב בביה"ח 'מעייני הישועה' בב"ב, באחד הימים ביקר הגאון בעל ה'שבט הלוי' זצ"ל בביה"ח - לכבודו נאספו כל עובדי בית החולים יחד עם החולים ומשפחותיהם... בהיותו שם אמר לו הרב זיכערמאן היום נשאלתי שאלה מחולה נואש כבן חמשים

באר הפרשה - פרשת נשא

ה

כאילו קדמו אחר, כדי שלא יוכל להתפאר לאמר אני הקרבתו ראשון. וממילא לא תשלוט בהם קנאה ושנאה המביאים קטטה בעולם. ובוז מפרש למה נסמכה פרשת ברכת כהנים המסתיימת בברכת השלום - 'וישם לך שלום' (ו כו), לקרבנות הנשיאים, כי בשניהם יש ענין הרדיפה אחרי השלום.

והעיקר, שיתור ויחפש להרגיש הרגשת רעהו, אז יזכה להיטיב לו וק"ו למנוע ממנו צער ומכאוב, צא ולמד בפרשתן (פ"ה) בענין השקיית הסוטה במי

שבט בשם 'נשיא' זולתי אצל 'נחשון בן עמינדב' שהיה נשיא שבט יהודה והוא הקריב ראשון בו לא נאמר 'נשיא'. עוד נשתנה נחשון שנכתב בו 'וקרבנו' בתוספת האות וא"ו, אף שלא קדם לו נשיא להקריב קרבנותיו לפניו, והדבר אומר דרשני.

ומבאר ה'כלי יקר', כי לא רצה הקב"ה שיתעורר ביניהם ריב ומדנים ושנאת חנם, על בן מנה את כולם בשווה מבלי לייחס חשיבות לאחד יותר מחברו. והיינו דכתיב בנחשון 'וקרבנו' (בתוספת וא"ו) -

שאינ בכוחו להזיז אפילו אבר אחד מבלי עזרה מצוות הרופאים - האם יש לו לברך ברכת 'שעשה לי כל צרכי' כי לפי הנראה אין בידו כל צרכו כלל. הרב וואזנער הבין את אשר לפניו ועלה מיד לבקרו בקומה העליונה, בהיכנסו ניסה החולה לעשות תנועה כמי שקם מלפני הדרת כבוד פוסק הדור והיה גונח ושוחק, שוב גנח ושחק... א"ל הרב בהנהגתך הזכרתני מעשה שהייתי עד לה לפני כשמונים שנה כשלקחני מו"ר רבי מאיר שפירא זצ"ל לבקר עמו את החולה שהיה מצבו קשה עד מאד, משנכנס ר"מ החל החולה מאיר פנים ומעמיד פנים שוחקות בכל כוחו שעמד לרשותו, שאלו ר"מ 'לשמחה מה זו עושה', נענה החולה ואמר - מן הדין היה עלי לקום לכבודו של הרב ולכבדו בכל מיני כבוד ויקר, להגיש 'משקה' על השולחן וכיו"ב, אבל הקב"ה מנע בעדי מחמת חוליי שאין בידי להזיז אפילו אבר קל, על כן אעשה ככל שיש בידי עשות והוא השמייעל (חיוך) - זאת אעשה באופן הכי נעלה שאוכל, כי אם רק זאת יש בידי עשות הרי זה שליחותי ותפקידי בזו העת - לכבד בזה לבדו את הרב... ואם עשיתי כן השלמתי כראוי את שליחותי שנשלחתי מן השמים לתקופה זאת, ועל זה רבתה שמחתי עד מאד. אף אתה אמר לו הרב וואזנער, שמועה שמעתי כי מע"כ שאל אודות ברכת 'שעשה לי כל צרכי', דע לך, אם תעשה ככל שיש בידך עשות בזו התקופה נחשבים מעשיך יותר מהבריאת שכוחו במתניו ועשה פי כמה וכמה, כי בוודאי קיימת שליחותך... וזהו 'כל צרכי' שלך... הלה שמע את דברי הרב, ונכנסה בו רוח חדשה והחל להבריא עד שבתוך כמה ימים הילך על רגליו...

ואין הדברים אמורים דווקא לחולה אנוש, אלא בכל ענין וענין רוחני או גשמי, שרצה לעשות כך וכך בתורה או בתפילה ואינו יכול, הרי ב'שמייעל' שלו במקום זה קיים בשלימות את שליחותו בזמן זה.

'הצד השווה' בין כל הסברים ואופנים אלו, שכולם לדבר אחד נתכוונו, כל מה שעובר על האדם הוא אך ורק דרך ואמצעי להביאו לידי תיקונו ותכליתו, למען יוכל לעשות את התפקיד אשר בעבורו נשלח להאי עלמא, על כן לעולם אל יתלונן ובל יתאונן מה נשתנה חלקו וגורלו מאחרים, כי הקב"ה הוא אדון כל הנשמות, והוא שולח כל נשמה לעוה"ז שתתקן דבר מסוים אשר אין אחר שיכול להשלימו ולעשותו, ובכדי לעזור להאדם שיוכל לבצע מה שעליו לעשות על כן ברחמיו וברוב חסדיו הכין עבורו 'כל צרכיו' הנדרשים לו בכדי שאכן יוכל לעשות את הנדרש ממנו ואשר מוטל עליו.

הן הן הדברים אשר הגיד הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע (קורח תרע"ו ד"ה ויראו) ששמע בילדותו בשם הרה"ק רבי בונים מפשיסחא זי"ע, כי כאשר ניחו על השולחן את ה'חבילות' (צרות וייסורים ולעומתם הטוב והשמחה) של כל באי עולם, ויצא הכרוז כי הרשות נתונה לכל איש לבחור לעצמו 'חבילה' אחת... אזי יבחר כל אחד ויתפוס בשתי ידיים את חבילתו שלו, כי הקב"ה גדול העצה ורב העליליה נותן לכל חד וחד בדיוק נפלא את אשר נצרך לו לטובתו ברוח ובגשם - ומה שבכוחות גופו ונפשו לעמוד בה.

ו. כי הפוגע ברגשות רעהו מסוכן הדבר עד מאד, ולאידך המתפייס עם רעהו מסוגל לישועות גדולות לו ולנלווים אליו. וכך הוה מעשה לפני כמה חדשים בתלמידות סמינר (הויך שולע) בעי"ת בארא פארק יצ"ו (כבוד א' הסתר דבר, ע"כ לא כתבנו שם המוסד), כאשר בני כיתה אחת שכבר סיימו את לימודיהן לפני כשנה, ועד חודש אדר א' עדיין לא באה אחת מהן בקשרי אירוסין - באותו זמן שבכתה השניה (המקבילה) כבר נגמרו כעשר שידוכים. ונתיישבו בדעתם לבדוק 'מה נשתנה', במי פגעו כל בני הכיתה גם יחד, עד שבא עליהם עיכוב שידוכים כבד כזה. פשפשו בעברם

באר הפרשה - פרשת נשא

ונזכרו היטב, כי פגעו בכמה מורות (לערעני"ס), וגם נזכרו שבעת עריכת 'ספר הזכרונות' כנהוג בסוף שנות הלימודים (סוף כתיבה ח) פגעו בכתיבתם בכמה מחברותיהן ומורותיהן, ומי יודע אולי יש טינה בלב לאחת מהן או אפילו לכמה מהן. אומר ועושה, התקשרו יחדיו בשם כל בנות הכיתה לכל אחת מהמורות הנ"ל וכן לכל אחת מהחברות שהיה חשש שפגעו בהן, וב"ה כולן נתרגשו ומחלו בלב שלם, גם קבלו על עצמם להשליך לאשפה את ספרי הזכרונות בהן נכתבו 'ווערטלעך' (בדיחות) על חשבון אחרים.

ופלאי פלאות, ימים ספורים לאחר מכן נשמע קול מבשר כי אחת מהן באה בקשרי אירוסין - כאשר לאחר בירור נודע שהשידוך החל לקרום עוד וגידים מיד אחר ההתפייסות הראשונה עם המורות. ומיד לאחר מכן עוד שידוך ועוד שידוך - ג' שידוכים בשבוע אחד, כאשר לפני כן לא נגמר אפילו שידוך אחד במשך כשמונה חדשים, ובתוך כמה שבועות נגמרו עוד הרבה שידוכים, ויהי לפלא.

כך היה מעשה לפני כשנה (תשפ"ג), באחת מקהילות הקודש, כאשר אברכים שלמדו ביחד בשנות הבחורות בישיבה באותו 'מחזור', הגיעו לפרק שידוכי הבנים והבנות, ושמו לב, שאף אחד מהם עדיין לא זכה לארס אחד מצאצאיו, ויהי הדבר לפלא (ומה עוד, שאלו שלמדו ב'שיעור' מתחתם כבר נהיו 'מחותנים'), נדברו ביניהם כמה אברכים חשובים, והגיעו לידי מסקנא, שאכן בהיותם בישיבה רבו שם המריבות והפגיעות רח"ל, ואולי זה מעכב בידם, ואחד מהם לקח את הדברים לליבו והתמסר בכל כוחו לכנס את כל ה'קבוצה' ביחד בכדי שכולם יתפייסו בלב שלם וימחלו זה לזה, והחל להתקשר מאחד לאחד להזמינו ל'כינוס', והנה תוך כדי 'הזמנת' הציבור, נענה אחד ואמר, אין בדעתי לבוא ולהשתתף... בשנות נעוריי בישיבה פגעתם בי קשות, איני מסוגל לשבת עמכם ביחד ולהיזכר בכל אותה תקופה מרה... ויחרדו איש אל אחיו, והפצירו עליו רבות עד שניאות לבוא ולהשתתף, כשהוא מודיע 'קודם למעשה' שאינו מסוגל למחול. באותו כנס נפתחו הלבבות ונתפייסו כולם, ואף אותו אחד כבר התרכך במאומה, וראה זה פלא, לא עבר שבוע ימים ממועד הכינוס, ובנו של המארגן הראשי התארס בשעטומ"צ, ומני אז הכל על מקומו בא בשלום... עוד עובדא שמענו ממכירי בעל המעשה, וכה היה מעשה לפני כמה שנים, אברך שנישא בשעטומ"צ הוכרח לקיים מצוות 'המגרש את אשתו' מיד לאחר נישואיו, לא ארכו הימים ובעזהשי"ת נישא בשנית ושם נתקיימה בו הברכה 'בנין עדי עד' עד היום הזה כה יתן ה' וכה יוסיף (אמנם, המתין זמן רב לזש"ק ואחר קשיים נולד לו בן יחיד למזל"ט).

והנה, מאז היה לאברך טינה כבדה בלבו על זיווגו הראשון והוריה, וכל כך העיק הדבר על לבו עד שלא היה יכול להסיר הקפידא ולהיות מאומרי 'מחול לכם', ובבית השווער (מזיווג ראשון) תאניה ואניה, כאשר ארבעה מצאצאיהם ממתנים למציאת זיווגם ואין... במשך עשר שנים לא שברו אפילו צלחת אחת בביתם (לרגל גמר שידוך). ועל כל זאת בשנת תש"פ נתקף השווער (חותנו) לשעבר בוירוס הקשה שהשתולל באותו זמן (קורונה, קאווי"ד) ושכב במשך כחמשה ירחים בבית החולים. משפחת השווער שלחו איש נבון וחכם שישמש כ'שליש' וידבר על לבו למען יען ויאמר סלחתני, הלה דיבר עמו בכה וכה, אבל האברך הלזה לא הצליח לפעול בנפשו למחול כלל וכלל.

הגיע זמן ומצב הבריאות של השווער התדרדר יותר ויותר, וכבר הוכרחו להנשימו במכונת הנשמה (רעספרייטער), או אז פנה אליו השליש שוב, ובתחנונים ביקש ממנו שחוס וימחול כי ב'פיקוח נפש' עסקינן (מדובר), בצר לו פנה האברך לציון רבו הרה"ק מבאבוב זי"ע בניו דזשערזי, שם שפך את לבו לפני בורא כל עולמים, כי מאד מאד קשה לו למחול, אבל מאידך גיסא אינו רוצה להיות איש רע הגורם למיתת רעהו (השווער שלו לשעבר), והתפלל שם לרפואת השווער. משם פנה לציון הרה"ק רבי שמואל צבי מספינקא זי"ע הסמוך לשם, וכמעשהו בציון באבוב כן מעשהו בציון ספינקא.

בדרך הילוכו חזרה לביתו התקשר אליו כ"ק האדמו"ר מקארלי שליט"א (לאברך יש שייכות לקראלי) והוא בנו של הרה"ק מספינקא, ענה האברך ואמר לרבי, פריסת שלום מאביכם הק'. לשאלת הרבי מה מעשיו שמה, סיפר לרבי דברים כהויתן, אמר לו הרבי, מחול לו מחילה גמורה, ודע, כי אם תעשה ענין זה שהוא שלא כטבע אצלך גם הקב"ה יתנהג עמך למעלה מהטבע ויושיעך למעלה מגדרי הטבע, והקב"ה יושיעך ויענך בכפלי כפליים, והוסיף לספר לו סיפורי קודש מצדיקים קודמים שהורו לעשות כן, באמרם טענה זו, המתנהג מחוץ לגדרי הטבע נוהגים עמו ג"כ מן השמים מחוץ לגדרי הטבע, וראה נא למחול לכל השלושה - לנו"ב בזיווג הראשון ולשני הוריה. וחזר כמה פעמים לאמר דע כי ישועתך תבוא בכפלי כפליים. נענה האברך - מחול מחול, אמר לו הרבי, אין זה מספיק, לך נא ואמור בפני ג' אנשים שהנך מוחל מחילה גמורה.

וראה נא כי פלאי פלאות נעשו שמה, כי מעשה זה היה ביום חמישי בשבת, למחרתו - ביום שישי הורידו את השווער ממכונת הנשמה, בשבת אחה"צ כבר עמד על רגליו ובמוצש"ק שחררוהו מבית החולים בטענה שאין לו מה לעשות שם...

המרים ואמר הקב"ה שמי שנכתב בקדושה ימחה על המים כדי לעשות שלום בין איש לאשתו (מכות יא.) ולכאורה צריך ביאור, על מה ולמה נצרך למחוק את השם במים ולהשקותה, והרי כל 'השקיית הסוטה' אינו אלא כשאין עדים שנטמאה ומה לנו להשקותה... (דכשיש עדים ממילא ממימים אותה). ומאי שנא מכל התורה כולה, שכשאין עדים אין מענישים כלל. עוד הקשו מהו - 'לעשות שלום', מה ענין שלום לגבי בירור כשרותה (והיה לו לומר - לברר האמת וכדו').

אלא מבארים המפרשים. שאף ש'מדינא' אין צורך לבדוקה מאחר שאין עדים שנטמאה, אבל הקב"ה הבוחן לבות וכליות ידע שאם לא נבדוק אותה - הרי כל ימי חייו יתהלך הבעל עם ספיקות וחשדות אודות

אחר כשבועיים נגמר שידוך אצל אחד מבני השווער. והנה, אברך זה אשר בביתו היה רק בן יחיד והוצרך לישועה רבתי בענין עוד בנים ובנות, נושע בכפליים ולתקופת השנה (מיום אל יום בדיוק נמרץ) מאותו יום שהבן בא בקשרי שידוכים נולד לו תאומים למזל"ט - כאשר בזה מתקיימת הברכה שאמר לו הרבי והקב"ה יושיעך ויענך בכפלי כפליים. ראה נא בכוחה של תפילה מקרב לב, ובכוחה האדיר של 'מחילה'.

וגדול כוחו גם להיטיב לאחרים, כמו שהעיד בפני השבוע איש צדיק מופלא, שבנו המתין לזכות לזש"ק, והרופא ייאשו לגמרי, באופן נורא נוראות. באותו זמן ישב האיש ב'שיעור תורה' והמגי"ש דיבר בשבח המתגבר ומוחל לרעהו ובמי שפגע בו וכיו"ב, והוסיף שלא סגי במחילה בפה, אלא המחילה צריכה להיות בלב שלם, ולא מן השפה ולחוץ. בין חברי השיעור היה מאן דהו שעבר פגיעה קשה ומרה עד מאד, ביקש מיודעינו מרעהו, מחול נא למי שפגע בך והענק זכות זאת לבני המייחל לזכות בזש"ק... נענה החבר, לא ולא, אינני מסוגל למחול בכל לבב... אבל גבר רצונו למחול, לכן יצא מחדר השיעורים והילך אנה ואנה, וחזר כמה פעמים ואמר - לא איני יכול למחול בלבי, וכך נשנה הדבר כמה פעמים, עד שחזר ואמר ניקיתי לבבי, הריני מוחל לפלוני בן פלוני בלב שלם, ובזכות זה יזכה בן ידידי לזש"ק, ולפליאת הכל - מחוץ לגדרי הטבע, כעבור תשעה ירחים חבק הבן בת בריאה ושלימה למזל"ט. ז. הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע חזר פעם על דברי הכתוב בפרשתן (ה יא) בענין מתנות כהונה 'ואיש כי יתן לכהן לו יהיה' וברש"י 'לו יהיה - ממון הרבה'. אחר קראו את דברי רש"י אמר בתנועה מיוחדת 'בפועל ממש... בפועל ממש... בפועל ממש...'. כלומר שאכן, אין כאן דרושי דברים וכיו"ב אלא כפשוטו הנותן משלו לאחרים - במתנות כהונה וכיו"ב בכל עניני צדקה וחסד, בנתינת ה'לב' או ה'כיס', הרי הוא זוכה לשכר רב הצפון - בפועל ממש. היה הרה"ק רבי שלום משאץ זי"ע מבאר, כי מדרך העולם לומר 'אז מען האט געבט מען' - כשיש לאדם מעות כדי סיפוקו והרבה יותר מכך או אז יש בידו לתת ולהעניק משלו לאחרים, אבל כתוב זה מכחישם ואומר שאדרבה 'אז מ'געבט האט מען' - הנותן לאחרים לו יהיה ממון הרבה, זה האיש יזכה למתנות מן השמים.

ח. איתא ברש"י (ה יב) על הפסוק 'איש איש כי תשטה אשתו - מה כתוב למעלה מן הענין ואיש את קדשיו לו יהיו [פרשת נתינת תרומות ומעשרות לכהן], אם אתה מעכב מתנות הכהן חייך שתצטרך לבוא אצלו להביא לו את הסוטה'. וביאר ה'תורה תמימה', שזה המעכב מתנות כהונה הרי הוא בוודאי קמצן וכילי, 'ומסתמא ימנע גם מאשתו את חפצה ויודעת מחסור היא, ועי"ז תוכל לשטות עליו'.

הוסיף על כך הגאון רבי ברוך שמעון שניאורסון זצ"ל מטשיבין (בספרו ברכת שמעון) שאיש זה שמעכב מתנות הכהן עושה זאת מחמת ש'מבקר' את כל הכהנים שבדור, והוא אומר לעצמו כהן זה אינו ראוי לקבל מתנות כהונה, אמתין עד שאמצא כהן ירא ושלם אז אתן לו כל תרומותיי, ובית זה שפוסלים בו אחרים ואפילו לשם שמים (כדי שלא יתן תרומותיו לכהן עם הארץ), הרי בני ביתו ומשפחתו יושפעו לרעה ע"י דיבוריו וגנותו בצדיקים ואין סופו להתקיים. ולא זו דרכה של תורה.

באר הפרשה - פרשת נשא

בשום אופן - התגברות כזו חשובה ביותר לפני המקום ב"ה" יותר מכל עמידה בנסיון שעדיין לא נכשל במאומה, כי 'לפום צערא אנרא', והמתגבר כארי לעשות רצון קונו וחפץ צורו מתוך עמק הבכא, מן הדין היא שיטול שכרו משלם".

בפרשתן (ו יג), 'וואת תורת הנזיר ביום מלאת ימי נזרו יביא אותו', איתא ב'ספרי', וכי אחרים מביאים אותו, והלא הוא מביא את עצמו (כי מלשון הכתוב 'ביא אותו' נראה שאחרים מביאים אותו - את הנזיר). ומבאר

יולדת ארוכים, יולדת לשתי שנים תלד בכל שנה, יולדת אחד יולדת שנים, יתר על כן אמר רבי אליעזר 'שאם היתה עקרה - נפקדת'. ולכאורה צ"ב, בשלמא מה שתנצל ממיתה ניחא, שהרי הוברר שלא חטאה, אבל מדוע מניע לה שכר גדול כ"כ, הרי מדובר כאן במי שעברה עבירה שנסתרה לאחר שקינא לה בעלה, ולא נהגה כצדיק הדור... וביאר הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע, אדרבה, מאחר שכבר עמדה בעמק תהום כשאל תחתית, וכבר עמדה על 'פתחה' של עבירה, וברגע האחרון ברחח 'משם', ועצרה בעצמה, כאמרה לא אחטא

ט. מעשה בבחור שנפל ל"ע עד לשאל תחתית ממש רח"ל, עד שמשום מעשה שהיה נתעורר והחל להתחזק בכל כוחו לבל ישוב לכסלה עוד, ולעלות שוב 'על דרך המלך', לאחר חג השבועות שפך מר ליבו בפני 'מורה דרכו', וכה אמר, הנה חבריי נתעלו בחג השבועות למעלה ראש, התרוממו ב'אהבה רבה', עלזו ושמחו בקבלת התורה, ואילו אני התגברתי בכל כוחי שלא לשקוע באותם חטאים, אבל לעלות ולהתעלות ב'עשה טוב' מאן דכר שמייה.. אני אנה אני בא. השיב לו רבו בדבר חיזוק נפלא, הנה בהיות בית המקדש על מכונו ותפארתו עמדו הלוויים על דוכנם וכינורות ושאר כלי שיר בידם, וניגנו בשיר וזמר מנגינות ערבות המביאות את האדם עד לכלות הנפש אל האלוקים ולתשוקה עצומה לקירבת אלוקים לי טוב, גם היו 'כהנים בעבודתם', שוחטים בהמות וטובלים אצבעם בדם ומזים על המזבח, ועתה נחזי אנן, איזו עבודה חשובה יותר לפני המקום ב"ה, האם עבודת הלוויים ברוממות הנפש וב'עולם האצילות'... או שמא עבודת הכהנים המתעסקים בבהמות ומתלכלכים בדם, פשיטא שעבודת הכהנים ש'אין כפרה אלא בדם', ורק בקרבנות כתיב 'ריח ניחוח', ולא בעבודת השירה של אותם בני עלייה. כי עיקר הנחת רוח שיש לו להקב"ה הוא בעת שיהודי מתבוסס בדמו בשעת נסיון ו'מקריב מעצמו', ואם לעיני בשר נראה שהוא 'מלוכלך' הרי באמת באותה שעה עולה ממנו 'ריח ניחוח' לפני המקום ב"ה.

י. מעשה שהיה בימי קדם כששלטו העוני והמחסור בכל פינה בעיה"ק ירושלים, והנה מדרכם של בית תלמודם של תשב"ר שהיו מעניקים לתלמידיהם פיסת 'מזונות' אחת לשלושים יום בכל 'ראש חודש', פעם היה תלמיד נבון שלגודל אהבתו אל אביו החליט לעצור בעצמו בכל כוחו מאכילת העוגה ולהגישה כ'מתנה' לפני אביו, מיד כשקיבלה מידי המלמד עטפה בנייר, ושמר עליה מכל משמר לבל יתנסה ב'נסיון' לאוכלה, ב'הפסקה' הראשונה פתח ה'עטיפה', הביט בעוגה וירא כי טוב - ולא יכול להתאפק, על כן נגס בה בצידה כשיעור 'כל שהוא', ומיד סגר הנייר, ב'הפסקה' הבאה שוב פתח ונגס בצידה השני... סוף דבר, בבואו לביתו הגיש את העוגה לאביו בקריאה של חיבה ראה נא אבי מה הבאתי לך מבית תלמודי... נתמלא לבו של האב צהלה ורינה, אבל כשפתח את הנייר ומצא שהעוגה נגוסה (געביס'ן) מכל צדדיה, אז זלגו עיניו מהתרגשות שני דמעות גדולות, בראותו עד כמה חשק בה הבן, וכבר 'נכשל' באכילה זעיר פה זעיר שם, ומכל מקום עצר בעצמו במסירות נפש להציל ככל האפשר להגיש לפני אביו מזה נתרגש האב פי כמה וכמה... אף לדין ייאמר, אכן, נפלת ונכשלת, כבר נגסו בך בכל פינה ופינה, אדרבה, דייקא כשתשוב תחזור בך, ומעתה תעניק לאביך שבשמים את הנותר מהנגיסה והנשיכה והרי בזה תערב מנחתך לפני הקב"ה פי כמה וכמה.

יא. מעשה נורא מביא רבי ניסים גאון, ומשם נשכיל עד כמה חשובה לפני המקום כל התגברות של אדם (הובא בשינוי קצת במס' שבת נו: וברש"י שם, אך רבינו ניסים גאון מביאו באריכות, הובא בסדר הדורות, חלק תנאים ואמוראים אות נ), מעשה באיש יהודי ושמנו נתן, הלה משפל אנשים היה והרבה לחטוא ולפשוע רח"ל בגרועות שבעברות. אמנם, פעם אחת עצר בעצמו על פתחה של עבירה, ולא עבר על דעת קונו, כעבור כמה ימים פגש בו רבי עקיבא בנתן זה הרוכב על גבי החמור, וראשו מאיר כחמה בצהרי היום, בהילו נרו עלי ראשו. זימן את תלמידיו ושאלם מי הוא אדם זה, ענהו התלמידים הלא זהו נתן בעל עבירה השפל. אמר ר"ע לתלמידיו, האם ראיתם על ראשו דבר מה, ענו התלמידים לאמר, לא ראינו מאומה. ויאמר להם, מהרו והביאוהו אלי. ויבוא נתן לפני ר"ע שאמר לו, בני אור גדול מאיר ביקר על ראשך, ובידוע אצלי שאתה הוא מירשעי העולם הבא, הודיעני מה דבר גדול עשית. סיפר לפניו נתן שעצר בעד

'עטרה ונור' לראשו, כי הוא הביאו למעלה נוראה זו של המתגבר על יצרו בשעת נסיון².

וקדשתם היום ומחר - לקיים למעשה את מה שקיבל בקבלת התורה

בפרשתן (ו פד-פח), 'זאת חנוכת המזבח ביום המשח אותו וגו', זאת חנוכת המזבח אחרי המשח אותו, והגיד הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע (הובא בליקוטי יהודה בפרשתן עמ' ס), שבא הכתוב לרמוז שאין די בכך שמקבלים את רוב ההשפעות 'ביום המשח' - בזמן של ההתעלות, אלא העיקר להמשיך את קדושת היום אף 'אחרי' המשח - אחר לכתו מעמנו.

וביותר הדברים אמורים כעת בעידן כלולות בני ישראל עם התורה הקדושה, שעלינו לראות שיהיה בניין עדי עד³, בקשר של קיימא, וכך נצטוונו לקראת מתן תורה וקדשתם היום ומחר, ורמוז יש בו שלא יעבור

ה'משך חכמה' בזה"ל, ועפ"י הפשט יתכן לומר, שיביא את נורו והוא נור שלו, הוא השער שעליו נזר אלוקיו, וזה אמר שיביאנה פתח אוהל מועד. עכ"ל. והיינו ששערות הנזיר הם ה'נזר' והכתר שלו, אותם יביא למקדש. ויש להעמיק בדברים, כי 'שער הראש' מורה על הרדיפה אחר תאוות עוה"ז, וכדאיתא בגמ' (נדרים ט:): 'תניא, אמר שמעון הצדיק מימי לא אכלתי אשם נזיר שמא אלא אחד, פעם אחת בא אדם אחד נזיר מן הדרום וראיתיו שהוא יפה עינים וטוב רואי וקווצותיו סדורות לו תלתלים. אמרתי לו, בני, מה ראית להשחית את שערך זה הנאה, אמר לי, רועה הייתי לאבא בעירי, הלכתי למלאות מים מן המעיין ונסתכלתי בכבואה שלי ופחו עלי יצרי ובקש לטורדני מן העולם, אמרתי לו, רשע, למה אתה מתנאה בעולם שאינו שלך, במי שהוא עתיד להיות רמה ותולעה, העבודה שאגלחך לשמים, מיד עמדתני ונשקתיו על ראשו וכו', אך כאשר הנזיר מתגבר ומונע עצמו הרי דייקא אותו שער הוא

תאוות לבו מלעשות דבר עברה אחת, ועשה כן על אף שהוא בעל עוון גדול, וכבר עבר כזאת וכזאת, אך הפעם עצר עצמו. השתומם ר"ע על הכוח הרב שהיה בו להתאפק, ויאמר לו, אכן, דבר גדול עשית ולכן משחך הבורא באור גדול על ראשך. והנה כל זאת בהאי עלמא, ובעלמא דאתא עאכו"כ תתגדל ותתקדש בזכות מעשה זה. עתה בני שמעני, שב לפני ואלמדך תורה הרבה. ויעש כן, וישב לפני רבי עקיבא, ויפתח הפותח ואין סוגר את דלתות לבבו בתורה, ויהי לימים מועטים גדל האיש נתן עד כי גדול במאד מאד בתורה, ונעשה הוא עצמו תנא קדוש. והוא הוא רבי נתן צוציתא הידוע לנו משמעתתא דבי רבנן.

מכאן תצא הקריאה להחשיב כל פעולה טובה אפי' אם אינו נוהג כן תמיד רק עתה - פעם אחת, וכרבי נתן שאף אחרי שכבר חטא רבות רח"ל עצר בעד תאוותו פעם אחת ויחידה, ומזאת הפעם עלה ונתעלה להיות אחד מהתנאים הקדושים, מעתה יתחדש ויתגבר כל אדם, מבלי לחשב באיזה מצב הוא נמצא, וכל התגברות והתגברות כוחה רב עד מאד בשמי שמים.

יב. מעשה נורא הביא הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע (ריש פר' וישב) על הגה"ק רבי נפתלי הגדול זי"ע (בעל סמיכת חכמים) אשר היה מקורב למלכות, וראתה אותו בת המלך ובער בה היצר כאש להבה, והעמידה אותו בנסיון כאשת פוטיפר ליוסף כשהיא לבושה בבגד שחץ וטמא, ובחכמתו הגדולה הצליח להינצל מידה. וכאשר נודע הדבר למלך רצה לפייסו מאחר שהיה בזה פגיעה בכבודו, והציע לו כל הון דעלמא, אולם הגה"ק רבי נפתלי זי"ע אמר שאינו חפץ כי אם באותו מלבוש טמא, וציווה לעשות ממנו תכריכים לאחר שיבוא יומו, כי הם יגינו עליו מפני המזיקים. והדבר נורא למתבונן, כי בדעת בני אדם אין לך 'שמירה' יותר מבגד קדוש שלבש אותו אחד הצדיקים הקדמונים, ומיהו האיש שאינו מתאוה שיניחו בקברו קיטל של הבעש"ט הק' זי"ע וכיו"ב... אכן מהי השמירה הגדולה ביותר - אותו דבר טמא שעמד בו בנסיון.

יג. וכמו שאיתא מהרה"ק ה'תפארת שלמה' זי"ע (עניני שמני"ע, פסח) שהבקשה בתפילת המועדים 'והשיאנו ה' אלוקינו את ברכת מועדך' היא מלשון נישואין. מעתה יש לומר דכמו שבכל 'נישואין' מבקשים 'שיהיה בנין עדי עד', א"כ, אף כאן עלינו לבקש ולעשות פעולות שישאר הבנין אף לאחר החג ולנצח נצחים.

משל לאחד הנכנס לשמחת נישואין וברצונו לדעת מיהו החתן, שהרי הכל עוטים בגדי שבת ויו"ט, אמנם כאשר יראה למחרת היום מי עדיין נשאר לבוש בבגדי שבת ויו"ט ידע שהוא 'חתן דנן'. כיו"ב, מיהו ה'חתן' ביום חתונתו זה מתן תורה, מי שנשאר עם התורה גם לאחר שבועות...

הטעם שנקרא חג השבועות - 'עצרת', שמשמעותו לעצור בתוכו את כל השפעות החג (ועיי"ש מה שמבאר עור). ולמדנו מדבריו שעיקר תכלית היום טוב הוא להמשיך את הארות החג וקבלת התורה גם למחר ולאחר זמן.

ואמנם כן יצר סוכן בנו אשר לא ינוח ולא ישקוט במגמתו להרוס כל התעוררות שמתעורר בלב איש יהודי לבוראו ית', ומנסה בכל כוחו לקרר ולצנן את ההתלהבות והרצונות הטובים האופפים את האדם לאחר היו"ט¹ אחר שהתעלה והתרומם כל אחד לפי מצבו ועניינו², ולא עוד אלא שכבר אמרו חז"ל (סוכה נב.) 'כל הגדול מחברו - יצרו גדול ממנו', ובכלל זה אף אנו בזה הזמן - אחר שעבר עלינו יום גדול וקדוש כקבלת התורה, בו תואר בלה מאוד נתעלה, וכל אחד מגיע למדרגת הנבואה ונחשב כמלאך, ונתגדלה מעלת החכמה בקרבנו, הרי היצר הרע ג"כ מתגדל, ומתגבר ביותר להשכיח אותה התעוררות שהיה לאדם בחג

ויצא היו"ט כלעומת שבא, אלא אף למחרת היו"ט יזכור שאך זה עתה קיבל את התורה.

וכבר נודע דברי הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע בספרו 'קדושת לוי' (לשבועות ד"ה נשאלתי), 'נשאלתי במדינת ליטא מפני מה נקרא חג שבועות בשם עצרת, והלא לא נזכר בתורה שם עצרת רק בשמיני עצרת', ומבאר בכמה אופנים, ובפירושו השלישי כתב עפ"י דברי הרמב"ן (אמונה ובטחון פי"ט) על הפסוק (שה"ש ב ז) 'אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפין', שבאשר מרגיש בקרבו רגשי התעוררות לאהבתו וליראתו ית' יעשה לה 'כלי' ע"י קיום מצוה או לימוד התורה בכדי לעצור ולשמר בתוככי נפשו רגשי קודש אלו, וזהו שאמר הכתוב 'אם תעירו ואם תעוררו את האהבה' - שנתעורר בכם מידת האהבה להשי"ת, אזי 'עד שתחפין', מלשון חפין וכלי, כלומר שתיכף ומיד תעשו כלי ובית קיבול לאגור ולשמור אותה התעוררות לאורך ימים לבל תפוג ותיעלם כלעומת שבאה. ובה מבאר

יד. ורמז לדבר בלשון הכתוב (שמות טו ט) 'אמר אויב ארדוף אשיג אחלק שלל' - שלל ראשי תיבות ש'ובו ל'כם ל'אהליכם. כי עיקר מלחמתו של יצר - האויב הגדול, לקרר את האדם כששב לאהל ביתו - אחר מעמד האדיר של קבלת התורה, לכבות את ה'אש הגדולה' אשר ראו עיניו במעמד הר סיני, ולומר לו, אכן, קבלת את התורה, אך 'מפטירין כדאשתקד', שוב לאוהליך - להנהגתך ולסדר יומך כעד השתא, ומה לך לשנות סדרי בראשית ולקבל על עצמך עול תורה ועבודה...

כעין זה מרומז נמי בפרק 'אשת חיל' (משלי לא) המרמז כולו על התורה (עיי' רש"י שם פסוק י) 'בטח בה לב בעלה' - ומדוע, כי 'ושלל לא יחסר' והיינו שבהגיעו ל'שובו לכם לאהליכם' - גם אז 'לא יחסר המזג', ואינו חוזר לסדר יומו ולהנהגתו שקודם קבלת התורה, אלא היא 'מוסיף והולך' הן בכמות הן באיכות, כל אחד לפי מה שהוא. איתא בגמ' (ב"ק נה.) הרואה טי"ת בחלום סימן יפה לו, רמז נתנו בדבר בדרך צחות, שהנה עברנו זה עתה ז' שבועות של הספירה, ואחריו השבוע השמיני יש בו קדושה של שבעת ימי התשלומין, ועיקר המעלה הוא להמשיך גם בשבוע התשיעי...

טו. ואחד מדרכיו של היצר הרע 'להפריע' ולבלבל - הוא על ידי שמכניס בנפשו דמיונות שכבר 'התרחק' מהיו"ט, וכבר התקרר מאותה התעוררות וכבר אינו עומד בדרגא זו, ומעתה מה לו ולכל אותה התעוררות ולכל הקבלות שקיבל על עצמו... וכבר עליו להמתין לשנה הבאה... על כגון דא יש להסמיך את המעשה שהיה בעיר 'חעלם' הנודעת, שבשעה שהמציאו את הרכבת התאוו חכמי חעלם אף הם לרכבת שתפאר ותרומם שם עירם הנודעת, והביאו קרונות רכבת, אך לרוב כסילותם 'שכחו' להכין 'מסילות' שעליהם תנוע הרכבת, גם את ה'קטר' לא הכינו, מה עשו חכמים אלו, קראו לחמשה גבורי חיל מאנשי העיר וציוו עליהם לדחוף את הרכבת מאחוריה עד שתתחיל לנסוע, ואכן דחפו ודחפו, ומרוב מאמץ התחמם גופם הרבה ונאלצו לפשוט את מעיליהם, והמשיכו בעבודתם לדחוף את הרכבת, בינתיים הגיע גנב זריז במלאכתו וגנב את כל המעילים מבלי שישימו לב, לאחר זמן הסתובבו ולא ראו את המעילים, התמלאו שמחה ואמרו ב"ה כה הצלחנו לדחוף את הרכבת מאחוריה עד שתתחיל לראות את הבגדים שנשארו אי שם... ולא ידעו ולא הבינו, כי הם 'תקועים' באותו המקום, ומה שאין נראים המעילים כי המה כבר נלקחו משם... כיו"ב לדידן, היצר מערים 'לגנוב את הבגדים' ולהפיל את האדם במחשבת שטות שכבר התרחק מאותה התעוררות הרבה, ואינו רואה את האמת, שעדיין הוא 'קרוב' אל ההתעוררות - כי קרוב אליך הדבר מאוד', ורק 'נדמה' לו שהתרחק כי היצר הערים עליו.

המקום היחיד שהובטחנו על 'נס נגלה', ובוה הוסיף חכמה על חכמתו - שראה בעיניו והשכיל לדעת עד כמה גרוע המהלך אחר שרירות לבו, ממילא הינו מחוייב להרבות מיד ב'מעשים טובים', ועל כן, יעשה למעשה - יזיר עצמו מן היין, כדי שיתרבו מעשיו על חכמתו, ורק עי"ז יהא לו שמירה מן היצה"ר. וכך גם לענייננו אנו, כעבור חג השבועות צריך להתחזק ולהרבות בתורה ובמעשים טובים בכדי שיהיו 'מעשיו מרובים מחכמתו', ויהיה לזה קיום לאורך ימים.

ימי תשלומין - עדיין ניתן לקבל את התורה

שמא תאמר מה אעשה שעבר עלי חג השבועות כמו שעבר ולא זכיתי ל'קבלת התורה' טו, אכן עדיין

הקדוש, ולהפילו עד לשאול תחתית, על כן עלינו להתחזק ולעמוד היטב על המשמר.

וכראיתא בנמרא (ברכות טו.) 'למה נסמכה פרשת סוטה לפרשת נזיר, שכל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין'. והקשה הרה"ק רבי מנחם מנדל מוויטעבסק זי"ע (פרי הארץ בפרשתן) שאדרבה, מי שראה במו עיניו את עונש החוטא הרי ממילא יתרחק מן החטא, מדוע עליו גם להזיר עצמו מן היין, והרי הוא יודע מה יעלה בידו אם יחטא. ומבאר עפ"י דברי המשנה (אבות ג ט) 'כל שמעשיו מרובין מחכמתו חכמתו מתקיימת, וכל שחכמתו מרובה ממעשיו אין חכמתו מתקיימת', כי כל הגדול מחברו יצרו גדול הימנו (סוכה נב.), אמור מעתה, מי שראה סוטה בקלקולה [שהוא

טז. כתיב (שה"ש ז ב) 'מה יפו פעמיך בנעלים', ובזוה"ק (תיקו"ז לה: צב:) דרשו פסוק זה על נעילת החג. וביאר הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע ש'פעמיך' רומז לאותם פעימות הלב לעת נעילת היו"ט, שהלב פועם בהרגשת כאב - אויה לי, פנה יום, לא התעוררתי ולא התרוממתי כפי מה שאפשר להשיג בחג קדוש כזה, על אחת כמה וכמה לעת נעילת חג השבועות שמרגיש שלא זכה לקבל את התורה (כל אחד לפי ערכו), ויום נתינת התורה חלף וחמק בלא שיותיר בו רישומא דקדושה. ועל כך נאמר 'מה יפו פעמיך בנעלים', שהכתוב משבח ומקלס אותם פעימות הלב ומעיד עליהם 'מה יפו' - כי 'יפים' וחביבים הם אותם מחשבות טהורות, כי בכוחם לרומם את האדם, ועל ידם מתחזק 'לחטוף' מעתה.

והנה פשיטא ואין צריך לומר כי תכלית מחשבות אלו להביא את האדם לידי התעלות ולא לידי עצבות ומרה שחורה רח"ל, וידוע מאמר צדיקים ש'שברון לב' הוא ה'מפתח' לכל דבר שבקדושה ואין לך מדה טובה הימנה, ולהיפך העצבות מורידה ומשפילה עדי ארץ, והיא המגונה ביותר.

'מעשה' בעשיר בעל נכסים רבים אשר למד בספרי מוסר שאין לו לעשיר להתגאות בעשרו כי ה' מוריש ומעשיר, משפיל גאים עדי ארץ, וברגע אחד יכול להתהפך הגלגל ולאבד כל נכסיו. נכנסו הדברים בליבו כארס של עכנאי ואחזה בו חרדה גדולה מתוך דאגה עצומה, שהרי הוא יכול להפסיד כל ממונו ומאין יחיה ויתפרנס, והתהלך במחשבות אלו קודר כל היום, ניסו ידידיו ומקורביו לדבר אל ליבו ולהרגיעו מפחדיו, אך לא הועיל מאומה אלא חזר ואמר כל העת, הבו עצה כיצד לשמור על הוני שלא ירד לטמיון, לא עברו ימים רבים עד שהשתבשה עליו דעתו כליל ונאלצו להכניסו ל'בית משוגעים'... ועתה נחזי אנן ונתבונן, 'מסכן' זה חשב את המחשבות אשר עוררו עליהם חכמי המוסר, אך במקום שיגיע לו מתוך כך התועלת והתכלית שרצו בעלי המוסר להנחיל אותו - להביאו לידי הכנעה וענווה, הלך האיש והבין שעליו לטכס עצות היאך לשמור ממנו... וקלקל לעצמו בזה ובבא.

על דרך זה ממש, כך היא דרכו של יצר מימים ימימה 'לסובב' את האדם ולבלבלו - לשבור את רוחו ולא את ליבו... ורבים חללים הפילה, על כן זהירות יתירה נדרשת בעת שעורך חשבון נפשו היאך עבר עליו החג לבל ייפול לייאוש ולעצבות ויאמר 'כל זה איננו שוה לי'... אלא אדרבה ידע את אשר לפניו ויתחזק ויתחדש מעתה ועד עולם.

משל למה הדבר דומה לשני מדינות שערכו מלחמה ביניהם, אלו נעמדו בצד מזרח ואלו נערכו למולם בצד מערב, והחלו להשליך ולזרוק זה על זה חיצי מוות, תוך כדי סערת הקרב הלכו החיילים אנה ואנה וזזו מעמדוניהם הראשונות עד ש'נהתהפכו היוצרות', אותם שעמדו בתחילה בצד מזרח נעמדו עתה בצד מערב וכוונת כלי המשחית לעבר המזרח, לעומתם חיילי המדינה השניה שהיו בראשונה במערב הגיעו עד לצד מזרח והמשיכו ב'מלאכתם' להשמיד להרוג ולאבד. והנה אחד מהחיילים אשר עמדו עתה במזרח 'זכה' לטיפשות מופלגת, ובמקום למשוך בחץ ולדרוך קשתו לצד מערב כנגד האויב אזי ירה על חבריו שעמדו על ידו כשהוא פוצע בהם פצעי מות, מיד ניגשו אליו גיבורי חייל ובקשו להתיז ראשו בחרב כדין 'רוצח במזיד', החל הלה לייבב, מה חטאי ומה פשעי, והרי נאמן

תורה, כי עדיין השערים פתוחים לרווחה לכל הרוצה לבוא וליטול את ה'.

על אחת כמה וכמה שניתן עדיין להתקרב אל הקודש בהגיע יום השב"ק שלאחר חג השבועות, וכנודע מה שאמרו צדיקים (הרה"ק מטשארטקוב זי"ע ועוד) ששבת 'נאך' (אחר) שבועות היא 'נאך' (עדיין) שבועות (שבת הבאה אחר חג השבועות היא עדיין שבועות, כי תיבת 'נאך' ב' פירושים יש לה - א. 'אחרי'. ב. 'עוד'. ולשון נופל על לשון). והיה הגה"ק המהרש"ם מבערו'אן זי"ע (אור גדליהו, וע' עירין קדישין השלם) מראה מקור הרברים בתשובות הרדב"ז (ח"ו סימן ב' אלפים קע"ח) המביא את דברי הגמרא (יומא כא:): שהיו מגביהין השולחן לפני עולי רגלים ואומרים להם ראו חיבתכם לפני המקום שסילוקו כסדורו (לחם הפנים, שנשאר חם לאחר שבוע כביום הנחתו), ומשמע שבכל שלושת הרגלים עשו כן, והנה בשלמא בפסח וסוכות עשו כן בשבת שבתוך הרגל שהרי סילוק הלחם הישן והעלאת החדש נעשית רק ביום השבת, אבל ב'שבועות' שאינו אלא במשך יום אחד היה השבת חל לאחר הרגל ואם כן מה שייך להראות את הלחם לעולי רגלים בשבועות, אלא ע"כ, שהיו עולי רגלים ממתנינים עד אחר השבת, נמצא שהשבת היא המשך לחג ככל תוקף הקדושה".

והדרך אשר יראה בה אור - לקבוע את החג בנפשו"ח, היא על ידי שיקבל עליו קבלה"ט אחת ואפילו

עומדים אנו ב'שבועת ימי תשלומין' לחג השבועות, אשר דינם כעיצומו של חג עדיין, ועדיין השערים פתוחים, וכל מי שלא 'קיבל' את התורה עד עתה יבוא בעת ויבנס, כי עדיין הארת החג מתנוצצת ומאירה. וכך איתא בתוס' (הגינה ט. ד"ה תשלומין) שאף שבשאר ימים טובים נחלקו בנמרא האם כל ימי התשלומין להביא עולת ראייה הם תשלומין דראשון או שכל יום יש בו חיוב לעצמו, מ"מ בימי התשלומים לשבועות כולי עלמא מודו שהם תשלומים ליו"ט עצמו (עיי"ש), והרי שפשיטא שנמשך עדיין עיצומו של יום.

חידוש נפלא מצינו ב'חק יעקב' (אור"ח סי' תעג סק"א) שכתב שמי שלא בירך ברכת 'שהחיינו' בחג השבועות כי נאנס או ששכח וכיו"ב יכול לברך שהחיינו בכל שבועת ימי התשלומים, ואף שעתה יום חול הוא מ"מ יש בו מקדושת החג (ופקפק בדבריו המהר"ל דיסקין זי"ע, אך גם לשיטתו ניתן לקיים את מצוות הקבלת פני רבו ברגל (ר"ה טז:)) כל שבועה, הרי לך שלכו"ע יש בימים אלו ענין החג עצמו).

נודע מה שכתב הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (ספר הזכות פר' נשא) 'המדרש מאריך' (בפרשת נשא) יותר מבכל מקום, וכן בזה"ק האידרא. ולמה, נראה - לפי שבכל שנה הפרשה (חלה) בחג שבועות שניתנה לנו התורה וכו', והרי שבימים אלו הקב"ה נותן 'שפע' של

אני למלך בכל רמ"ח ושס"ה ופקודתו שמרה רוחי לכוון את כלי הזיין לצד מזרח... אמרו לו שוטה שבעולם וכי אינך רואה שכלי הזיין שבידך מכוונים כנגד חבריך ואתה הורג בהם...

כיצא בדבר ייאמר בספר מלחמות ה', ש'חשבון הנפש' ולב נשבר הם כל זיין החזק ביותר כנגד היצר הרע, מה עושה אותו מלך זקן, מהפך את כלי המלחמה להביאו לידי עצבות, ותחת אשר יהרוג את היצר הרי הוא אוכל והורג את עצמו...

ומהי דרך הישרה - שאותו חשבון הנפש יביאנו לידי התעלות, שיאמר לעצמו מעתה אקח את עצמי בידיים, מתוך שמחה וצהלה על שיכול להתקרב אל הבורא ית"ש, ואל ישמע ליצרו המדכא את רוחו שכבר אין לו סיכוי... וכמו שאמר הרה"ק מקאצק זי"ע על הא דאיתא במשנה (אבות ב יח) 'אל תאמן בעצמך עד יום מותך' שאם אין לאדם להאמין בעצמו שהוא צדיק תמים, וכבר לא יכשל לעולם ועד, קל וחומר שאין לו להאמין כי רשע גמור הוא, וכבר אבדה תקוותו ח"ו.

יז. וכך כתב הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע (נשא ד"ה אבי) בזה"ל, והנה איתא (עי' באמ"ח בשלח אות כט) שבועת קריעת ים סוף לא היו אז דתן ואבירים, כי היו מאלו שאמרו נשובה מצרימה, ואחרי ששמעו כי הים נקרע לכל ישראל חזרו ונקרע הים שוב פעם במיוחד עבורם, וכמו כן בחג הק' של קבלת התורה, שאפילו שישנם כאלו שהתאחרו ועדיין לא קבלו התורה, מקום הניחו להם מן השמים בשבת זה.

יח. והנה פעמים הרבה מתלונן האדם לאמור, הן עברו עלינו ימים קדושים כאלו, אבל נפלתי גם נפלתי, ושוב הנני מסתובב עם 'עכברים' ושטויות בראשי... על כגון דא יסופר במשל למי שהרחיק נדוד לארצות הגולה, שם הוקצה לו ארמון מפואר לצורך אכסנייתו, אלא שהלה נכנס לקומת המרתף (בייטמענט) עם חבילותיו ומטלטליו, ויהי

אך הניח את חפציו ומטלטליו על הארץ מיד מצא שעכברים וכל מיני שרצים רוחשים עליהם... מה עשה, העלה את חפציו מעל גבי השולחן... אך לא עבר זמן ארוך וגם שם מצאוהו העכברים והמזיקים, משם העתיק את מקום חפציו ע"ג הארון - וגם שם לא שקטתי, יצא איש לרחובה של עיר וילך לדרוש ה'מומחים' - וכי כל העיר כאן נגועה במכת העכברים ושמונה שרצים... ויענוהו כל העם יחדיו, לא ולא, אלא אתה הוא שירדת למרתף, והרי שם 'מקומם כבוד' של כל העכברים והמזיקים, ואכן, כל עוד שתשאר 'תקוע' בשבתך בבייסמענט תמצא את השרצים והמזיקים רוחשים מסביבך... הרי ארמון מפואר הוקצה עבור מע"כ, מה לך כי תשב מתחת לאדמה, קום עלה קומה אחת, לבית הארמון, ותמצא שאין כאן לא שרצים ולא עכברים - רק פאר והדר מלכות שבמלכות... כיו"ב, פעמים רואה האדם שבכל פינות שהוא פונה הוא מוצא 'שרצים' ומזיקים ברוח או בגשם... והוא תמה על עצמו מדוע אין העכברים מניחים לי לנפשי, איני מוצא דרך להפטר מהם, מה תקנתו 'יעסוק בתורה' וכמאמר המשנה (אבות ו ב) 'כל העוסק בתורה הרי זה מתעלה' - כאותו שעלה לקומה עליונה, במקום גבוה שבו אין שולטים כלל מזיקים ושאר מרעין בישין, והוא את נפשו הציל.

ולעומת זאת, היה מעשה בבחור שלא קיים בעצמו את הפסוק 'שתולים בבית ה', אדרבה, היה מהדר בקיום הסיפא - 'בחצרות אלוקינו יפריחו'... פ"א ניגש אליו 'ראש הישיבה' ואמר לו הנני יודע מה הם מחשבותיך... תמה הבחור לשמוע רוח הקודש בנגלה ממש... ושאל את הראש-ישיבה מניין לו למר, אמר לו, לא נביא אנכי ולא בן נביא... אלא כך אמרו חז"ל (אבות דר"נ ריש פ"כ) 'רבי חנינא סגן הכהנים אומר, כל הנותן דברי תורה על לבו מבטלין ממנו הרהורי חרב, הרהורי רעב, הרהורי שטות, הרהורי יצר הרע וכו', הרהורי דברים בטלים, הרהורי עול בשר ודם, שכן כתוב בספר תהילים על ידי דוד מלך ישראל, שנאמר (יט ט) פקודי ה' ישרים משמחי לב, מצות ה' ברה מאירת עינים. וכל שאינו נותן דברי תורה על ליבו נותנין לו הרהורי חרב, הרהורי רעב, הרהורי שטות, הרהורי יצר הרע וכו', הרהורי דברים בטלים, הרהורי עול בשר ודם וכו', ומאחר שאינך נותן דברי תורה על ליבך, הרי גלוי וידוע לכל העמים מה הם המחשבות המתרוצצות במוחך...

סיפר הגאון רבי חיים ארי' וויינבערגער שליט"א מתלמידיו המובהקים של המשגיח הנודע הגה"צ רבי דב יפה זצ"ל, שלפני כעשר שנים הזמינו רבו לסעודת פורים. בעת הסעודה כטוב הלב ביין, אמר לו המשגיח, ר' חיים אריה אם יש לכם משהו לשאול שאלו עתה כי עתה עת רצון לשאול ככל רצונכם, נענה רח"א, אכן יש לי מה לשאול, אמר ר' דב שאל בני שאל, ענה רח"א שמעתי סיפור על הרב, והנני רוצה שהרב יאשר לי אם אכן נכון הוא. וכך שמעתי, שתקופה קצרה אחרי נישואי הרב פרץ ויכוח אדיר בינו לבין הרבנית עד שהוכרחו ללכת להתדיין ב'דין תורה', והדיין היה הגאון רבי אהרן כהן (שהיה רבו של ר"ד, וגם אב חורג ודוד לרבנית, ולכן הבינו שהוא ידע לפשר ביניהם). וזה דבר הויכוח, בכל לילה היו הקטנים בוכים - ומזכים את הוריהם ב'תיקון חצות'... וכו'. המשגיח טען לפני הרבנית שעליו לקום אל הקטנים, אחרי שכל היום איננו נמצא בבית, ורק בלילה יש לו את ההזדמנות לעזור בבית, על כן שלו הוא ה'תפקיד' לקום ממיטתו בלילה, וכך תוכל הרבנית לשכב על מיטתה לאגור כח ליום המחרת - זהו שותפות אמיתית ונכונה. ואילו הרבנית טענה, לא ולא, הרי המשגיח עובד עבודת הקודש במשך כל היום, והוא זקוק למח צלול לצורך לימודו, אם יהיה ער בלילה לא יוכל ללמוד כראוי ביום, ולמעשה שניהם היו קמים ממיטתם בכל לילה. ולא היתה להם ברירה אלא לפנות אל רבי אהרן כהן למען ישכין השלום ביניהם.

רבי אהרן שמע את שני הצדדים, התעמק ולאחר מכן פסק 'יחלוקו', בלילה אחד התפקיד של הבעל ולמחרתו של הרבנית, וחוזר חלילה, וכן הלאה... וכך תתקיים השותפות, סברו וקיבלו והכל בא על מקומו בשלום. ושאל רח"א, הנה שמעתי לאמר ש'בלילות של הרבנית' היה עולם כמנהגו נוהג והיו התינוקות מתעוררים באמצע הלילה ובוכים כדרך תינוקות, ואילו 'בלילות של הרב' היו התינוקות ישנים כל הלילה מבלי להשמיע קול בכי ונהי (וכשהיה קם בבוקר וטוען לפני הרבנית מדוע לא העירה אותו כשהתינוקות בכו היתה מביטחה בהן צדקה שאחד מהם לא בכה הלילה), וכן היה למשך שנים עד שגמרו לגדל את כל הילדים. ילמדנו רבינו, האם אכן נכון הדבר או שאלו סתם שמועות פורחות באוויר, ענה המשגיח, לא שהם לא בכו בלילה, אלא שהם פשוט לא התעוררו משנתם לכן לא בכו...

הרבנית ששמעה את תשובתו מחדר השני נזעקה, לא כן היה, אלא בדיוק כמו שרח"א מספר, בלילותיי הם היו בוכים ובלילותיו של הרב היה השקט ובטח...

וללמדנו, מעלת המקבל עליו עול תורה שמעבירין ממנו עול ד"א, ולהיפך אם בטלת מן התורה יש לך בטלים הרבה כנגדך, ולכן כאשר קיבל עליו 'המשגיח' עול תורה ועול חינוך התלמידים היה לו סייעתא דשמיא לעמוד

באר הפרשה - פרשת נשא

קמנה², שישמרנה כבבת עינו - כחק ולא יעבור, וזו הקבלה תהא לו כחוט המקשר אותו אל היו"ט.

נזר אלוקיו על ראשו - כוחה של קבלה

בפרשתן (ו ב-ח), 'איש או אשה כי יפליא לנדור נדר נזיר להזיר לה' יא וגו', עד מלאת הימים אשר יזיר לה' קדוש יהיה וגו', כל ימי נזרו קדוש הוא לה', נוראות איתא בספר 'לב שמחה' (תשמ"ג ד"ה איש) וז"ל, לימוד עמוק מזו הפרשה, והוא פלאי פלאים, שהאדם רק מקבל על עצמו שלא לשתות יין שהוא דבר היתר, ואפילו לזמן מועט של שלושים יום, וכבר מניע למדרגה ב"ב גבוהה שהכתוב מעיד עליו כי נזר אלוקיו על

בתפקידו, ולנו ייאמר עכ"פ להזהר שלא להביא על עצמנו 'מפריעים' בידיים, התיישבת ללמוד - הנח את ה'סעלפאון' (פלפאון) בצד, אל תחפש לדבר עם חברים - אם מצידך תנסה להרחיק מפריעים מן השמים ישמרוך שלא יהיו לך עוד מפריעים, ובזכות סילוק הטלפון יסירו את כל ה'טלפונים' האחרים..., וגם הפרנסה ושאר הצטרפויות יגיעו בעיתם ובזמנם. עוד נוסף מילי מעלייתא לחזק לימוד התורה מתוך קבלת עול תורה, הנה איתא בגמרא (שבת ל:) דאמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב (תהילים לט ה) הודיעני ה' קצי ומדת ימי מה היא אדעה מה חדל אני, אמר דוד לפני הקב"ה, רבונו של עולם הודיעני ה' קצי - אמר לו גזרה היא מלפני שאין מודיעין קצו של בשר ודם, ומדת ימי מה היא - גזרה היא מלפני שאין מודיעין מדת ימיו של אדם, ואדעה מה חדל אני - אמר לו בשבת תמות... כל יום השבת היה יושב ועוסק בתורה כל היום, באותו יום שהגיע זמנו להפטר מן העולם, בא לפניו מלאך המות ולא היה יכול לו כי 'לא הוה פסק פומיה מגירסא' (לא פסק מללמוד), מה עשה המלאך, מאחורי הבית היה פרדס ובו עצים רבים, נענע המלאך את העצים ונשמע מהם קול רעש גדול, ונבהל דוד המלך שמא קול מלחמה הוא שומע, ויצא לחצר ביתו, עלה שם על מדרגה, ונפלה המדרגה, אז פסק דוד לרגע מלימודו ונטל המלאך את נפשו. וכמה לימודים נלמד מכאן. ראשונה, עצם הדבר 'כי הם חיינו' כפשוטו, התורה מצילה מכל סכנה ואפילו כבר נגזרה גזירה (מיתה), שהרי לא היה לשטן כל שליטה עליו כל עוד שעסק בתורה. והנה מקור דברים אלו מצינו במס' סוטה (כא.) שתורה מגינה מן היצר - והרי הוא היצר הוא מלאך המות (ב"ב טז.), ולדרכנו נאמר שתורה מגינה לא רק ממלאך המות שנוטל נשמת האדם 'פעם אחת' בחיים... אלא אותו מלאך המות שהוא היצר המלווה אותנו בכל עת ושעה, לא ינוח ולא ישקוט, אינו נותן לנו לחיות (דוגמת מה שרצה ליטול את חייו של דוד המלך) וכל עוד שיעסוק האדם בתורה יש לו שמירה כנגדו.

שנית, יש מקשים אם השטן חיפש להפסיקו מלימודו, מדוע הוצרך להוציאו מביהמ"ד לחצר הבית, וכי לא היה יכול לגרום שבתוככי ביהמ"ד ישבר תחתיו הספסל או ענין אחר וממילא יפסיק מלימודו, אלא ביאורו, כי כשאדם מתחזק לעסוק בתורה עם ריתחא דאורייתא ואש קודש, אין לשטן כל שליטה עליו, ואסור לו להפסיקו מלימודו, אבל אם כבר יצא מביהמ"ד אף שעדיין לומד (ותדע שהמשיך דוד ללמוד, שהרי הוצרך לשבור המדרגה, בכדי שיפסיק מלימודו) הרי אינו באותו חיזוק שבתוככי ביהמ"ד, ולפי דרגתו היה נחשב שמץ של רפיון - אז מצא מקום לגבות את חובו. ולדידן, עד כמה על האדם לשמור על קביעת עיתיו וכיו"ב, אם ישמור עליהם בריתחא לא תנתן הרשות לשטן להפריעו, אבל כאשר מתרפה הנו מסוכן להפרעות.

שלישית, הנה אך מתיישב האדם לעסוק בתורה, מיד הוא נזכר שהוא רעב וצמא, ולפתע צצים לפניו כמה וכמה דברים חשובים ונחוצים, והאדם מתגבר, ואז לפתע נעשה הדבר יותר דחוף ונחוץ, וכך ככל שיתגבר כך יוסיף הדבר להראות לו יותר שהוא בגדר פיקוח נפש. ותפקידו של אדם לדעת שאין זה אלא 'נסיון' ואחיזת עינים, ואם יתחזק יראה שהכל עורבא פרח... וכן היה אצל דוד המלך, היה נראה לו קול העצים המתנועעים כקול סכנה - קול מלחמה, ולא ידע מה אירע, על כן יצא לראות מה אירע. ולמעשה מצא להיפך, כי אם היה נשאר בביהמ"ד היה נשאר בחיים, ורק מחמת שיצא קיפח את חייו.

יט. כשהיו שואלים את כ"ק האדמו"ר מסקולען זי"ע בזמנים טובים, רבי, איזו קבלה ניקח על עצמנו, והיה עונה 'קבלת עול מלכות שמים' היא ה'קבלה' הטובה ביותר.

כ. בענין 'קבלת' התורה, לפעמים נשמע בקרב המחנה קול מתאוננים לאמר, כבדה עלינו המלאכה, מה אקבל על עצמי... אינני יכול... למעלה מכוחותי... שמע נא למעשה זה, פעם דיבר איזה אברך עם הגה"צ ר' זונדל קרויזער זצוק"ל בדרכי תורה ועבודה, לאחמ"כ ביקש ממנו האברך עצה טובה - שיוורה לו איזה קבלה טובה יקבל על עצמו כחיוזק בתורה, אמר לו רבי זונדל, אם תשמע לעצתי, הוסף נא עוד דקה (מינו"ט) אחת לסדר לימודך בכל יום. הביט

ראשו, קדוש הוא לה' וכו', לשונות כ"כ של התעלות שהארם מקבל על עצמו¹, שבכת הקבלה שקיבל וקדושה. למדים אנו מכאן בוחה הגדול של קבלה על עצמו דבר מה² נותנים לו מן השמים עוד

האברך בתמהון, וכי מה חשיבות יש לרגע בודד מתוך כל המעת לעת. נענה רבי זונדל ואמר לו, אמרו חז"ל (ב"ב קכא:): שמת"ו באב 'מאן דמוסיף יוסיף' וברשב"ם (שם ד"ה מט"ו) יוסיפו לו שנות חיים - מתוך שהימים מתקצרין והלילות מאריכין יעסוק יותר בתורה (שהרי אין עוסקים במלאכתן בלילה רק ביום). והנה, הרי כל הוספת ליל ט"ו בהארכת הלילה על הלילה הקודמת לו אינו אלא בדקה אחת ויחידה [אגב אורחא, כהיום הזה ניתן לראות בלוחות השנה (המציינים גם את הפרש בין יום ליום בשניות - סקונדע"ס), כי פעמים יש גם פחות ממינו"ט ביום לילה ללילה, להראותך כי גם כמה סקונדע"ס נחשבים כהרבה], ועל כך עורכים שמחה רבה עד ש'לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב' (שם עמוד א), עתה אמור לי, האם אין כדאי לקבל 'קבלה' על דקה אחת של תורה.

בדרך צחות ומליצה אמרו, שהנה 'יום חתונתו זה מתן תורה', וכשם שניתן לקדש בשוה פרוטה, כך ניתן להתקדש 'ולקדש' בקבלה קטנה שאינה אלא שווה פרוטה...

ובזה ביאר הגאון רבי ברוך שמעון שניאורסון זצ"ל ראש ישיבת טשעבין הטעם שפר' נשא נקראת בסמיכות לחג השבועות, כי בפרשתן מצינו כמה גדול כוחה של קבלה קטנה, בניזיר המקבל על עצמו שלא לשנות יין שלושים יום בלבד, והפליגה התורה במעלתו עד שנאמר 'קדוש יהיה לאלוקיו' (וכמו שיתבאר להלן), והיינו טעמא, כי אפילו קבלה ב'משהו' יש לה חשיבות גדולה לפני אבינו שבשמים.

ולא עוד אלא שאפילו קבלה טובה למשך זמן מסוים משאירה רושם אדיר אצל האדם אף לאחר שנסתיימה התקופה, וכמו שכתב האלשיך הק' לפרש בלשון הכתוב בפרשתן (ו כ) 'ואחר ישתה הנזיר יין', ודקדקו המפרשים, מדוע נאמר כאן 'הנזיר' - והלא כבר סיים נזירותו ושוב אינו נזיר, והיה לו לומר ואחר ישתה ה'איש' יין, אלא מכאן תלמד, שאף שהיין כבר הותר לו, עדיין נשאר עליו שם 'נזיר' לעולם ועד מחמת הפרישות שחי בה במשך תקופה מימי חייו, ותמיד 'נזר אלוקיו על ראשו'.

אמנם לאידך גיסא, אין הכוונה לקבלות שאינם דורשות ממנו מאומה - כמו ששמעתי מאיש חכם דוגמא לדבר, ששמע יהודי שנתעורר ב'התעוררות' עצומה, מיד גמר בדעתו וקבל על עצמו קבלה טובה, מה עשה, עמד ואמר בכוונה גדולה ובלב שלם 'הריני מקבל עלי שאברך את 'ברכת החמה' (הנאמרת אחת לכ"ח שנים) לאחר טבילה במקוה, מתוך הכתב, כשראשי מכוסה בשני כיסויים והנני חגור באבנט' (גארטל)... ודבר שפתיים אך למותר.

וכמו שפירשו צדיקים (ומטו לה משמיה דהרה"ק מקאצק זי"ע) לבאר מה שאמרו חז"ל (שהש"ר ה ב) 'פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם פתח שעגלות וקרוניות נכנסים בו', שלא לחינם נקטו חז"ל בלשונם 'כחודו של מחט', כי אין הכי נמי, אין צריך לפתוח פתח אלא קטן כחודו של מחט, אך מאידך צריך שידקור את עצמו כמדקרות המחט...

כא. פעם הלך הרה"ק רבי ישראל מהוסיאטין זי"ע עם משמשו, בדרכם ניגש גוי אחד ושאל את המשמש 'מי הוא רבינער זה' ('רבינער' הינו רב בלשון גוים, וכיון שראה אותו בבגדי רבנות שאל באיזו עיר הוא משמש ברבנות), השיב המשמש ואמר 'הוא אינו רבינער, אלא וואנדער-רבינער...' (כך היו מכנים את האדמו"רים, מפני האותות והמופתים שהיו מחוללים בכוחם בקרב הארץ, כי משמעות 'וואנדער' בשפת האידיש הוא 'פלא'), תמה הגוי ושאל מה משמעות 'וואנדער-רבינער', נענה הרה"ק מהוסיאטין ואמר - יש 'רבינער' על מדינה שלימה, ויש 'רבינער' על עיר אחת, ויש רק על שכונה אחת, אולם יש 'רבינער' על עצמו (היינו ששולט על רצונותיו) והוא הנקרא 'וואנדער-רבינער'... והסמיק לכך חתנו הרה"ק ה'אהלי יעקב' זי"ע, שכן מבואר ב'אבן עזרא' בפרשתן (ו ב) דבניזיר כתיב לשון 'יפליא' מפני שעושה דבר פלא, כי רוב העולם הולכים אחרי תאוותם והוא פורש עצמו מהם, וכמו כן זה שאינו הולך אחרי תאוות לבו, לו נאה ויאה הכינוי 'וואנדער רבינער'.

כב. מעשה באחד ששפך צערו בפני המשגיח הגאון רבי יחזקאל לעוינשטיין זצ"ל על שלא זכה לזש"ק, יעץ לו הגר"י שיקבל על עצמו ללמוד סדר מוסר בכל יום במשך עשר דקות, הלה קיבל על עצמו ומיד נושע בס"ד. לפליאת מקורביו הסביר המשגיח כי אין כאן שום 'מופת', אלא בשעה שאדם מקבל על עצמו 'קבלה טובה' הרי הוא נעשה כברייה חדשה ו'פנים חדשות' באו לכאן, ואף אם נגזרה גזירה על אדם פלוני, הרי על האדם החדש לא נגזרה הגזירה.

כג. ומאובי תחכמני, כשם שדרכו של היצר הרע שאין מפתה את האדם בבת אחת על דברים גדולים, ולא יפתנו מיד לעבוד עבודה זרה, אלא 'כך אומנתו של יצר הרע, היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך עד

באר הפרשה - פרשת נשא

צא ולמד על מעלת 'קבלה טובה' המרוממת ומקדשת את האדם עד לרום המדרגות, ממה שכתב 'בעל הטורים' (ו) לבאר הטעם שאסור הנזיר להישמא למתים, וז"ל, שאם תשרה עליו שכינה מחמת נורו שלא יאמרו שהוא דורש אל המתים, עכ"ל. והיינו שעל ידי קבלה קטנה בזו שלא לשתות יין שלושים יום כבר זוכה שתשרה שכינה עליו, וחששה התורה שמא יאמרו הבריות שאותה השראה אינה מצד הקדושה אלא השיג אותה בכוחות הטומאה כי התעסק בכישופים ודרש אל

יותר י, ומקבל כוחות עליונים - נור אלוקיו על ראשו. והלימוד מזה, כשיש לאדם דבר מה שאינו יכול להתגבר עליו, יקבל על עצמו להימנע ממנו, ובכח הקבלה יתעלה ויקבל כוחות עליונים ועי"ז ממילא יוכל להתגבר. עכ"ל.

הוסיף עוד הלב שמחה (תשר"מ ד"ה איש) לפרש בלשון הכתוב 'איש כי יפליא' - שבביבול התורה עצמה מעידה על הפלא הגדול עד היכן מגיע כוחה של קבלה טובה.

שאומר לו עבוד ע"ז והולך ועובד' (שבת קה:), הרי שמכשילו בדברים קלים וקטנים שאדם דש בעקביו כי משם יבוא להפילו לבסוף בע"ז רח"ל, וממנו ניקח לעבוד את השי"ת ב'מידה טובה מרובה', שעל ידי ההתחזקות בקבלות קטנות, דרגא בתר דרגא, סוף שיבוא לעבודת ה' בשלמות.

וכבר נודע מפי ספרים וסופרים שאין לאדם לקבל עצמו דברים גדולים ונשגבים, כי אז לא יצליח להחזיק בהם ומה הרוויח בכל קבלותיו, אלא אדרבה יקבל עליו קבלה קטנה שבידו לעמוד בה, וכן פירש ה'חתם סופר' זי"ע בשם רבו ה'הפלאה' זי"ע (דרשות ח"ב, פסח רעט. ד"ה שמור) את דברי הגמרא (תענית י): 'פסיעה גסה נוטלת אחד מחמש מאות ממאור עיניו של אדם', שאדם צריך להתקדש מדריגות מדריגות לאט לאט, אבל פסיעה גסה שרוצה לעשות בפעם אחת - נוטלת ממאור עיניו, כי יפול ירידה פתאומית על ידי התגברות היצר, משא"כ אם הולך בהדרגה יוכל לעמוד על משמרתו, ומזמן לזמן יתעלה עוד ועוד עד שיזכה לבוא אל דרגתו הראויה. וקבלה קטנה זו תהא אצלו כחוק בל יעבור, ובכל מצב ישמור לקיים את קבלתו כבבת עינו.

דברים כדרבנות כתב בזה ה'אוהב ישראל' (ליקוטים חדשים פרשת ויקרא) 'בעינינו ראינו רבים מן החסידים שנעשו משוגעים ח"ו, או בעלי מרה שחורה, ומאין נמצא הדבר הזה, אם מן התורה ח"ו - אדרבה התורה עוד משמחת את הלב וכו', אם מן המצות - הלא 'פקודי ה' ישרים משמחי לב' (תהלים יט ט), אבל הענין הוא, כי האנשים ההם הם הרוצים לעלות אל ה', והסולם נעלמה מעיניהם, כי אינם עובדים את השי"ת בהדרגה ותופסים דבר שאין שייך להם, בלי שום קריאה ורשות מן השמים', לפיכך אסור ללכת בגדולות כדי שלא יפול משם, אלא יעלה במתינות ובהדרגה, וכל יהיה בטוח בדרכו.

כד. העיד בפני עד נאמן, אברך חשוב משכמו למעלה, שבשנה זו השתתף בליל ל"ג בעומר ב'מעמד הדלקה' שם נשמעו דברים חוצבים להבות אש בחשיבות ומעלת 'קבלה טובה', וקיבל על עצמו באותו מעמד, היות שבסדר יומו הוא עובר בכל יום באחד מרחובות העיר שרבים בוקעים בה וגם מאלו שלא זכו לטעום טעם שמירת תורה ומצוות, לכן לצורך 'שמירת עיניים' יסיר מעל עיניו את 'בתי העיניים' (משפיים, גלעזער) במשך כל הילוכו באותו רחוב, וכן עשה כבר ביום שני - למחרת ל"ג בעומר. ויהי ממחרת ביום שלישי כ' אייר נסע ברכבו (במקום אחר), ואיזה נהג (דרייווער) נסע במהירות ושלא באחריות ופגע בו מאחור באופן נורא, וכבר הגיעו אנשי ההצלה וכו' כשהיו בטוחים שאירע הגרוע מכל, ולמעשה - נס ופלא, איש לא נפגע מאומה. וראה בחוש, איך שהוא 'קיבל' על עצמו להישמר בדרכים ומן השמים שמרוהו בדרכים בגופו נפשו ומאודו...

עוד שמעתי כעת מגאב"ד בערזשאן בארה"ב, אברך מקהילתו שקיבל ע"ע קבלה טובה ואיתנה בענין שמירת עיניים. והנה בעירם יש מוסד שעורך כל כמה חדשים 'גורל' למי שמתנדב סכום מסוים, ואפשר לזכות ברכב או לקבל מהם מעות כנגד שווי הרכב, האברך הנ"ל קנה גורל לאחר קבלתו 'שמירת עיניים', והיה ה' בעזרו זכה בגורל וקיבל מהם 'קעש' (מזומן) בסך 42,000 דאללער. אחר כמה חדשים קנה שוב, ולפליאתו שוב זכה ברכב וקיבל 42,000 דאללער, וראה איך שמשמים נתנו לו רווח נקי בעד שמירת עיניו סך 84,000 דאללער - כלומר מלבד הקנין והשכר הרוחני שסיגל לעצמו, גם הרוויח כפשוטו בעוה"ז.

אגב, מוסיף המספר, לאחר שבדק מצא שבין שני הגורלות היו 70 ימים - גמטריא עי"ן, לרמז לו משמייא שנתקבלה קבלתו בשמירת עיניים לרחמים ולרצון.

את 'אלוקיו' אל השמן), ואילו אצל הנזיר כתיב 'נזר אלוקיו על ראשו' - שהקב"ה בעצמו שורה עליו, והרי שנתעלה גם יותר מהכהן הגדול. וכל זאת למה, כי הכהן הגדול זכה ב'קדושת' הכהונה בירושה מאבותיו ולא על ידי יגיעת עצמו, אך ה'נזיר' שנתקדש מחמת עבודתו ויגיעתו, ובעצמו עצר בנפשו שלא להימשך אחר תאוות עולם הזה, לזה קדוש יאמר לו - 'נזר אלוקיו על ראשו'.

יהא רעוא מן קדם אבוהון די בשמיא שנזכה להמשיך בקבלת התורה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא, שפע רב וגדול ברוחניות ובגשמיות¹². וישבור הקב"ה מעלינו עול הגלויות ונזכה לקבל כראוי עול מלכות שמים באהבה וברצון.

המתים, על כן אסרה התורה על הנזיר להיטמא למתים, ושוב אי אפשר לומר שהיה דורש אל המתים, אלא ידעו הכל שזכה להשראת השכינה מפני שקיבל עליו נזירות.

ובל כן מתעלה הנזיר בקדושתו עד שהוא במעלה יתירה מהכהנים משרתי השם, כי הם מותרים וצריכים להטמא (לקרוביהם המתים) כדכתיב (ויקרא כא ב) 'אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו, כי אם לשארו הקרוב אליו' וגו', ואילו הנזיר אסור להיטמא אפילו לשבעת הקרובים, ודינו ככהן גדול.

יתר על כן כתב האלשיך הק', שבכהן הגדול כתיב (ויקרא כא יב) 'נזר שמן משחת אלוקיו עליו' (שייחם

כה. ואכן אין לו לאדם להסתמך על קדושת אבותיו, אלא צריך להתייגע בעצמו, וכפי שדרשו דורשי רשומות, במקרא שכתוב (תהילים קיח ג) 'יאמרו נא בית אהרן וגו' 'יאמרו נא יראי ה', ולא כתב בית אצל יראי ה', וכעין זה נאמר (שם קלה יט-כ) 'בית אהרן ברכו את ה', בית הלוי ברכו את ה' יראי ה' ברכו את ה'', כי אצל אהרן ובניו בברית כהונה יש מקום של 'בית' - שירש את הכהונה מבית אביו, גם 'הלוי' מיוחס הוא ל'בית' אבותיו, מה שאין כן ביראת שמים, על כל אחד להיות ירא שמים בייחוס עצמו, לבנות בעצמו את ה'בית'.

כיו"ב אמר הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זי"ע על דברי הגמרא (ב"מ פה.) 'כל שהוא תלמיד חכם ובנו תלמיד חכם ובן בנו תלמיד חכם שוב אין התורה פוסקת מפי זרעו', ואמר הרה"ק שכל זה אינו כי אם בתורה, משא"כ קנייני קדושה על כל אחד לקנות בעצמו בעמל ויגיעה.

וכך מטו משמיה דהרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זי"ע לפרש את האמור בריש פרשתן (ד כב) 'נשא את ראש בני גרשון גם הם למשפחותם לבית אבותם', דהכי קאמר, 'נשא את ראש' שיש להרים את האנשים החשובים שהם בבחינת ראש, ואילו בני - המחשיבים עצמם בגלל שהם יחסנים ובנים של גדולי תורה ויראה, בהם יש לקיים גרשון - לגרשם ולרחקם, אולם אם גם הם - שבעצמם ג"כ מתאמצים ללכת בדרכי אבותיהם ולעשות נחת רוח לבורא יתב"ש, אזי הם מתעלים יותר למשפחותם לבית אבותם כי זכות אבותם מסייעת להם.

ולאידך גיסא, הרה"ק ה'עטרת משה' ממאקאווא זי"ע ישב פעם בשולחנו הטהור של הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע, בתוך הדברים פנה הלעלובער ואמר 'מאקאווער רב, איר האט געזען דעם שינאווער רב' (האם זכיתם לראות את הרה"ק ה'דברי יחזקאל' משינאווא זי"ע) וענהו ה'עטרת משה' שלא זכה לראותו. כך חזר ונשנה הדבר כמה פעמים, רבי משה מרדכי שואל האם הוא הכיר והוא עונה בלאו. קודם ברכת המזון חזר ושאלו האם הכירו, ומשענהו שלא ראהו, פנה ואמר, אף אני לא זכיתי לראותו, אך דיבור יקר יש לנו מאותו צדיק, על הכתוב 'נשא את ראש בני גרשון גם הם למשפחותם לבית אבותם'. נשא את ראש צריכים לרומם ולישא את ראשם של כל בני גרשון - כל אלו המרגישים בנפשם כי מגורשים הם מלהסתפח בנחלת ה', ולעודדם בכך שגם הם מוצאים מייחוס הקדוש של למשפחותם לבית אבותם - כי הם מזרע האבות אברהם יצחק ויעקב, וחיבה יתירה נודעת להם, ואף להם יש חלק ונחלה בתוך אחינו בני ישראל (דברי יחזקאל פרשת נשא).

ומכל מקום צריך לזכור גם את פירושו של הרה"ק רבי שמחה בונם מפרשיסחא זי"ע, שאמר בדומה לזה אך הוסיף, דמשמעות גם הם לבית אבותם היינו שאף הם בעצמם אוחזים במעשה אבותיהם ומשתדלים לקיים רצון קונם, 'ער לייגט אויך עפעס אריין אין געשעפט' (שגם הוא משקיע משהו ב'עסק'), ורק אז זוכים שזכות אבותם מסייעתם. כללא דמילתא, בלא עבודה ויגיעה מצד האדם עצמו אי אפשר להתעלות במדריגות התורה והיראה, שאינה ירושה לך מאבותיך, ורק אם ישקיע בעבודתו יזכה שבזכות אבותיו יפתחו לו פתח כפתחו של אולם.

כו. כפי שהאריך ה'ארץ צבי' (פרשת נשא) שכשם שקוראים פרשת התוכחה קודם שבועות משום 'תכלה שנה וקללותיה' כך קוראים ברכת כהנים בפרשת נשא כדי ש'תחל שנה וברכותיה', ונזכה לשפע ברכות, וממילא נוכל ללמוד בהרחבת ויישוב הדעת, שלא נבוש ולא נכלם ולא נכשל לעולם ועד.